

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szerző és miniszter.

Budapest, március 12.

(Dr. K. J.) Azt mondják, sok az ügyvéd Magyarországon. Több, mint amennyit elbir ez az anyaföld. S akik ezt állítják, nem pör-től iszonyodó tőkepénzesek, akik aggódva ülnek kincseszsákjaikon, sem ügyvédektől irtozó kiérdemült perlekedők, hanem maga az ügyvédi kar érzi a súlyát ennek az állapotnak.

Régtől fogva kutatja a joggyakorlat mezején működők tábora a sok bajnak az eredetét, de a maga autonóm körében nem tud orvosszerre akadni. Az ügyvédség megélhetési viszonyai nem javulnak s mégis az ügyvédi pályára tódul az ifjuság a legtozegesbben.

Ne csodálkozzék tehát senki, ha az ügyvédek feltve őrzik szerzett jogait, amelyek legtöbbjüknek amugy is csak sanyaru megélhetést biztosítanak. S különösen akkor üti föl a fejét ez az aggdó gondosság, mikor egy-egy törvényjavaslat új irányban akarja szabályozni a jogélet valamely fontos szakát. Így van ez most is, hogy Plósz Sándor igazságügyminiszter a nyilvánosság bírálata elé bocsátotta tervezetét a magyar polgári perrendtartásról.

Alig született meg ez a javaslat, a cse-csemő miatt megkonditották legott a vészharangokat. S a harangskála minden változatában hangzott a feljajdulás, hogy az új javaslat ront, kisajátít, életérdekekbe ütközik, megbénítja a kereskedelmet és tönkreteszi az ügyvédeket.

S annyi szenvedéllyel és olyan hévvel kezdődött a harc az újszülött körül, hogy az objektív bíráló is alig rázhatta le magáról a vészkiáltások okozta megdöbbenés hatását. Kivált a fővárosban indult még hevesebb küzdelem a javaslat ellen. De vajjon hol? Nem annyira a szaklapokban, amelyek hasonló al-

kalmakkor porondjává lesznek a küzdő feleknek, mint inkább hangos demonstrációk közepette a nagy nyilvánosság előtt s azzal a nyílt csatakiáltással, hogy nem lehet törvénynyé az a javaslat, amelynek éle az ügyvédek ellen irányul.

Előre kimondjuk, hogy a javaslatban szorgos kutatás után sem találtunk ilyen tendenciát. Bármennyire iparkodtunk benne ilyesmit fölfedezni, az legjobb akarattal sem sikerült. Amit Plósz Sándor igazságügyminiszter e tervezetben az alaki jog terén lesztűrt tapasztalatok és a gyakorlat adta utmutatások gyűjteményeként közreadott, az becses anyaga egy nagyszabású diskuszióknak, amely az új magyar polgári perrendtartás kódexének születését kell hogy megelőzze, de támadás nincs benne semmiféle érdekkör ellen. Tudjuk, hogy Plósz Sándornak e javaslat készítésénél nagyon nehéz helyzete volt. Küzdött benne a szerző a miniszterrel. És Plósz Sándor, Magyarország igazságügyminisztere, sok mindent kihagyott a tervezetből, amit Plósz Sándor, a tervezet szerzője, szívesen bennfelejtett volna. De nem becézgette művét, hanem férfiasan alárendelte a szerzőt a miniszternek, aki különben minisztere nemcsak a fővárosi ügyvédi karnak és a vidékinek, hanem még inkább az egész országnak. Plósz Sándor jogpolitikája mindenha oda irányult, hogy megteremtse a jogélet ideálját, amely egyaránt kedvez a jogot kereső közönségnek és az ügyvédi karnak is. Nem lehetett más célja ezzel a javaslatával sem — amely, igaz, mélyen beleszánt mostani, jórésben elavult, nehézkes formákkal küzdő perrendtartásunkba, — mint az, hogy megkönnyítse a helyzetét azoknak, akik az igazságért bírói utra fordulnak. Ez pedig egyetemes érdeke az egész országnak.

Nem kell tehát monstre-küldöttségekkel fölriasztani az ország közvéleményét, mikor erre nincsen ok. Mert ha volna is a javaslat-

ban olyasmi, ami nem kerülhet a kódexbe, akkor a miniszter bizonyára nem tolna előtérbe a szerzőt, aki természetesen előszeretettel csügg alkotásán, hanem mérlegelve mindazt, amit egy higgadt, komoly szakvita felszínre hozhat, készséggel nyitna teret mindannak, ami egyetemes érdekeket érint, vagy ami megelőzi egyes érdekköröknek jogtalan károsodását.

Ha tehát céltudatos, nemzeti jogpolitikát s nem kielezett támadást keresünk az új perrendtartás javaslatában, akkor be kell látunk, hogy a javaslat szerzője egy ország jólétét tartotta szem előtt. És ez főleg akkor tűnik ki, ha a javaslatnak azt a két szakaszát vesszük szemügyre, amelyek ellen a harc megindult.

Az egyik gravámen az, hogy a javaslat az ezer koronán aluli váltókötveleket a járásbíróságokhoz utalja. Ennek természetes következménye a javaslat szerint az, hogy ezeknél a váltópereknel az ügyvédkényszer eselik. De csak a kényszer esik el s nem a képviselő joga is. Mert ha a sommás eljárásnál a szóbeliség és közvetlenség kora óta még mindig jóval nagyobb százalékát mutatja ki a gyakorlat ez egyszerűbb ügyekben is az ügyvédi képviselőnek, mennyivel nagyobbra rug majd ez a százalék váltóügyekben.

A váltóeljárás decentralizációjának különben legnagyobb eredménye az lesz, hogy a váltót közelebb hozza a néphez. A nagy távolság, amelyben az eddigi váltóeljárás a néptől — a hamisítatlan magyar parasztostálytól — állt, az ismeretlenség misztikus homályba burkolta a nép előtt a váltót. Ha most egyszerűsítjük az eljárást és a népet közelebb viszzük ahhoz, ami előtte eddig homályban volt, vajjon nem oldjuk-e meg ezzel a közforgalom békőit s nem teszünk-e vele nagyobb szolgálatot az országnak, mintha ezen a ponton cserben hagynók a jogszolgáltatás decentralizálásának nagy érdekét?

TÁRCA.

Március.

Suhanva jár szelid lehellet,
Gyengéden homlokong legyint;
Azt súgja, hogy a tél letellett,
És hogy tavaszra jár megint

Tavasza jár; az utca sáros,
Kacag, hancúzok és dalol,
Mintha kiásta vón' a város
A jó kedvét a hó alol.

Felhallatszik hozzám a láрма,
— Annak nyitottam ablakot, —
Én Istenem, ha haza járna
A boldogság, mely itt lakott!

S hogy így sohajtok, önfelédten,
Mintha már jönne felelet,
Tavaszi szellő kél feletem,
S elem sodor egy levelet.

Te, akit várok, soh'se jössz el,
Jöttöd bármédig is leszem;
Mi is elhervadtunk az őszszel
S nem támadunk fel sohasem!

Latskó Andor.

A falabu.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: Goda Géza.

A torony párkányán szép sorban ültek a galambok. Egy hamvas odaszállt a harang nyelére s a fejét a tollai alá dugta, a csőrével vakargatta a testét. Olykor kihuzta a tolla alól silyenkor látszott az élénk, apró szeme. A harang mellett csöndesen ült a harangozó, féllábát maga alá huzta s egy darabig szembe nézett a galambbal. Az csak intgetett okos, villogó szemével s közben hintázott a harangkötéllal...

A toronyablak nyitva volt s beszálhatott rajta a tavaszi est levegője, mely magával hozta a nedves, párolgó föld illatát s az elpihenő város utolsó hangjait. A harangozó az ablakhoz lépett. Mikor fölállt, nagyot koppant a lába a vörös téglákon. Falába volt s amint azt a két lépést megtette az ablakig, háromszor hallatszott a faláb koppanása.

Odalent apró házak álltak sorban, egymás mellett. Közben kertek látszottak, melyekben még csapazon álltak a fák s a talaj még feketélt. Kelet felől sötét árnyékok óvatosan helyezkedtek el a falak tövében s egyre följobb emelkedtek a fehérő falakon, aztán hirtelen ráborultak a földekre. Este lett. Már az utak szalagja sem látszott s csak a csirázó tavasz langyos melege szállt fölfelé. Az elalvó természet olyan volt, mint a szerelmében elfáradt ember. Nagy, fekete ember, aki most lepihent az országuton s széles mellének hatalmas pihegése hallatszik, mig körülötte új szerelmeskedésre gyűlnek az árnyak, lágyan egymásba folynak s úgy rognak le ők is a nedves földre, mint a nászagyba.

A fölszálló zsongásra, a csirázó tavasz esőn-

des himnuszára figyelt ez az ember, s vére hajszolódni kezdett ereiben. A toronyóra hirtelen elnyújtott, bágyadt kongással ütötte a hetet. Az első zörgésre a hamvas galamb is felriadt a harang nyeléről s kiszállt az ablakon. Egy pillanattig hallatszott a szárnya libbenése, aztán bele-szédült, elveszett a csirázó, szerelmes éjszakába.

A faláb rémesen koppant a köveken s az az ember érezte, hogy a fejébe tolu a vér s forró, tüzes patakokban ömlik el minden tagjában a szerelmes vágy egy asszony után. Behunyt szemmel állt ott az ablak mellett most s kinyitotta a száját, aztán nyújtózott s a kezével megfogta az ablak keresztfáját. Így várta, mig a tavasz bevonul minden tagjába, hatalmába keríti a zsi-bbasztó szerelmes vágyódás s végig folyik a testén a tüzes vér.

Most hirtelen kinyitotta a szemét, mert az óra kiütötte a hetet s az utolsó kongásnál szinte zugva tört be a buja esőnd az ablakon. Egy pillanattig tartott csak s a harangozó megragadta a harang kötelét.

A szerelmes hangszere lett a harang az ő kezében. Fölszabadult vágyai, erjedő, tüzes szerelme, tavaszi gyönyörök nyögése hangzott ki belőle, majd harsogó, sivitó, zugó hangokban eleinte, majd lágy csendüléssel ringva, mintha simogatás volna. S a földek, a házak, a kertek fölött és mindenütt, ahol emberek és állatok készültek a tavaszi éjszaka gyönyöreire, diadalmas himnuszt zengett a harang a szerelmeiről s egyre harsogta ki az éjszakába:

— Az asszony! Az asszony!

A faláb embernek nem volt asszonya s amint a sötét lépcsőkön lefelé ment, folyton hallotta a lába kopogását.

— Furcsa — gondolta — hogy az ember

Igaz, hogy ez a szempont valósággal kihívja azt a komoly ellenvetést, vajjon a hitelnek illetően mozgósítása, a gazdasági forgalomnak illetően élénkítése felér-e azzal a társadalompolitikai hátránnyal, amelyet az adósságszínalásnak megkönynyítése népünknek ismert lelki tulajdonságainál fogva okoz? Komoly jogi kritika az volna, amely egymással szembeállítaná ezt a két szempontot s a hitelmozgósításhoz fűződő érdeket összemérné a váltótartozások vulgarizálásának kockázatával. De a monstre-küldöttségek eszméjével foglalkozó mozgalom nem bírál, hanem izgat. Izgat azzal, hogy a váltóperek egy részének a járásbíróságokhoz utalása megfosztja kenyerét egy részétől az ügyvédi kart. Holott ha igazságos akarna lenni ez a mozgalom, beismerné e reform jogpolitikai helyességét s csupán azt követelné, hogy váltóperekben a járásbíróságoknál is hozassék be az ügyvédkényszer. Így összhangba lenne hozható a közérdek a szakérdekkel s amennyire mi Plósz Sándort ismerjük, lehetne vele erről okosan beszélni.

Másik Achilles-sarka a végkiáltások szerint a javaslatnak a harmincegyedik szakasz, amely bejegyzett kereskedőnek csak akkor adja meg a jogot, hogy cégének székhelyén perelhesen, ha a perrendő fel is bejegyzett kereskedő. Első látszatra ez súlyos károsodása a budapesti ügyvédi karnak. Mert az eddigi gyakorlattal szemben megfosztja a kereskedőt attól a jogától, hogy bárkit, akin követelése van, ott perelhesen, ahol könyveit vezeti. De a károsodás csak látszólagos. Mert igaz ugyan, hogy ezentul a fővárosi ügyvédek elesnek azoktól a perekől, amelyekben az alperes a vidéken lakó olyan egyén, aki nem bejegyzett kereskedő. De ez a veszteség nem az egész ügyvédi kart sújtja, hanem csupán a fővárosit, mert a Budapestről elvonuló permennyiség ezentul a vidék ügyvédi karának esik a javára. Ám a fővárosi ügyvédek is teljes értékű kárpótlást kapnak a veszteségükért. Az új törvényjavaslat ugyanis épp úgy kötelezi a viszonyoságnál fogva az osztrák kereskedőt, mint a magyart. Tehát az osztrák kereskedő sem fogja ezentul a budapesti magánvevőt Ausztriában perelhetni, hanem kénytelen lesz keresetét Budapesten beadni. Hogy nyer-e a főváros ügyvédi kara ezen a révén annyit, amennyit amazon a vámon elveszít, azt bajos előre kiszámítani. De hozzávető számítás szerint az

osztrák kereskedelemnek budapesti forgalma alig lesz csekélyebb a budapesti kereskedőknek vidéki forgalmánál. A valóság tehát az, hogy a főváros ügyvédei vesztenek ugyan valamit, de körülbelül ugyanennyit más oldalon vissza is nyernek; ellenben a vidéki ügyvédek szert tesznek olyan forgalomra, amely eddig nélkülük bonyolított le.

Ime a nemzeti politika az alaki jogban, amely még inkább kidomborodik a javaslat tizenkilencedik szakaszában, amely a jogsegélyről szól. E szakasz a viszonyosság kimondásán felül azt is törvénybe akarja iktatni a külföldi bíróságok megkeresésénél, hogy azokat a hazai törvények szerint kell elintézni. S még ha a külföldi bíróság kifejezetten kívánja is, hogy a külföldi jogban megszabott eljárást teljesítse a magyar bíróság, ennek előbb meg kell vizsgálnia, ha vajjon nem ütközik-e ez hazai tiltó törvénybe?

Ime, ezt is a miniszter diktálhatta a szerzőnek, aki készséggel engedett az államférfiúi előrelátásnak. S ez az előrelátás talán megérdemel annyit, hogy komoly vitával, az érvek fegyverével és a jogélet porondján mérkőzzenek az ellentétes felfogások, s ne vágjuk be lármás tüntetésekkel az utját az igazságot kereső tárgyas bíráltnak.

S hiszszük, hogy az igazságügyminiszter meg fog hajolni mindenkor az érvek sulya előtt s nem zárkózik el soha attól, hogy az argumentumok kohóján kicsiholt s az ország egyetemes érdekébe vágó javításokra rábírja a Magyar Polgári Perrendtartás tervezetének érdemes szerzőjét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 12.

Széll Kálmán miniszterelnöknek érdekes bejelentései voltak: egy az ülés elején, egy a végén. Az ülés elején ugyanis benyújtotta indítványát a *keleti-küldöttség* megválasztása iránt, az ülés végén pedig bejelentette, hogy szombaton válaszol a *marosvásárhelyi interpellációkra*.

Közben röviden végzett napirendjével a t. Ház. A szegedi *Közvélemény* ellen indítandó sajtópörre a törvényhozás vita nélkül adta meg az ügyészségnek a meghatalmazást, pedig tegnap még sokfelé híresztelték, hogy az ellenzék erőszakkal fogja a meghatalmazás megadását ellen. Hát semmiféle vita sem volt. A *talált gyerme-*

kekről szóló javaslatnál aztán volt vita, de teli szeretettel a kormány javaslatát iránt, melyet előbb Hajdu József előadó ajánlott elfogadásra az egész lelenctűgy fejlődésének kimerítő vizsgálása kapcsán, aztán az ellenzék részéről *Meskos László és Major Ferenc* is rokonszenvesen üdvözöltek. Ugy az előadó szimpatikus beszéde, mint az ellenzéki szónokok rövid felszólalása figyelmes hallgatóságra talált s a figyelem igazi lelkesedéssé vált, mikor *Széll Kálmán* miniszterelnök a jelentős kezdeményezés mellé bejelentette, hogy máris komolyan foglalkozik a hét éven felüli talált gyermekek állami gondozásának módjairól és erre nézve a miniszteriumban már készült is a javaslat. Miután ez az újabb intézkedés az egyetlen komoly ellenvetést is lefegyverzi, melyet még esetleg föl lehetett hozni a most tárgyalt javaslattal szemben: világos, hogy a miniszterelnök bejelentése a parlamenten kívül is a legnagyobb megelégedést fogja kelteni.

A javaslatot ma két kisebb módosítással egyhangulag elfogadta a képviselőház. Holnap nincs ülés. Csütörtökön megkezdődik az appropriációs vita, mely minden valószínűség szerint nem fog két napnál tovább tartani.

A képviselőház ülése március 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perzel Dezső*.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Plósz Sándor*, *Cseh Ervin*, *Hegedűs Sándor*.

(A miniszterelnök előterjesztései.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Törvényjavaslatot terjeszt be, amely szerint az 1886. VIII. t.-c. rendelethez képest azok a családok, amelyek a leloyalt országgyűlés alatt a főrendiházban örökös tagsági jogot nyertek, törvénybe iktattnak.

Továbbá indítványt nyújt be. Az 1867. XXI. törvény cikk értelmében a közös kiadásokhoz való hozzájárulási arány a törvény 21. §-a szerint királyi döntéssel a folyó június 30-ikáig van megállapítva. Elérkezett tehát az idő arra, hogy a 67. XII. t.-c. értelmében ennek az aránynak újból való megállapítása céljából a törvényhozás rendelje el azt az eljárást, amelyet a törvény előír. Ez abból áll, hogy a két országgyűlés küldöttségét választ, amely a hozzájárulási arányra vonatkozólag jelentést, illetőleg előterjesztést tesz az illető országgyűléshez. Kéri a képviselőházat, rendelje el, hogy ez a küldöttség megválasztatik és pedig úgy, hogy abba tíz tagot a képviselőház és öt tagot a főrendiház küld ki és hogy az osztrák tartományok képviselői által kiküldendő bizottsággal a törvény értelmében a tárgyalásokat folytassa.

Az indítványt írásban is előterjeszti és kéri annak egyik legközelebbi ülésén való napirendre tűzését. (Hejjeselés.)

mindig hallja a lábát. Akárhova megy, mindig ez a kopogás hallatszik.

Aztán mosolygott.

— A többieknek — gondolta tovább — soha nincsen gondjuk rá. Csöndesen lépnek, ha akarnak. Lopva mennek az ablakok alá s senki sem hallja a kopogást. Megállnak, lábujjhegyre emelkednek s úgy néznek be az asszonyok ablakján. Milyen csöndben járnak, ha ezek szerelmeseik. Mint a kis egerek, a kis fehér egerek...

Aztán meg azt is gondolta, hogy azért mégis odamegy az ablakhoz. Bendéz rajta. Az az asszony éppen a haját fésüli, a válláról lecsuszott a réklje s a haja úgy elborítja a vállát, mint a lombok a fát. Olyan az az asszony, mint egy fa, mint egy szép, egészséges fácska s a haja a koronája, a lombja, aranyárga lombja.

A faláb most már az utcán kopogott a kövezetten. Az az asszony egy kis, fehérre meszelt házban lakott s az ablakját csak félig fedte el valami függöny, melyen apró méhecskék voltak kivarrva. Belül égett a lámpa s látni lehetett a függöny rajzát.

Mikor odáért az ablak alá, folyton a falábara ügyelt s az ajkába harapott, mikor a faláb nagyot koppant a kövezetten. A mankóját erősen szorította a hóna alá s szinte úgy lopta magát odébb lépésről-lépésre.

— Csöndesen — mondta — csak csöndesen...

Most koppant egyet.

— Mondom, hogy csöndesen — fedtte meg önmagát. Hát nem tudsz vigyázni?

Hiába volt a figyelmeztetés. A faláb egyre kopogott.

— Igazán mondom, elment az eszed. Ki az ördög látott már ilyen ügyetlen embert, mint te vagy. Ha még egyszer...

A haragozó megállt s várt.

— Ugy. Most mehetsz tovább, — tanította aztán önmagát, — de ha még egyszer megtörténik, kikapsz. Érted?

Bólintott, mintha beleegyezett volna a büntetésbe s azt gondolta:

— Ugy kell lépned, mint a többiek szoktak. Csöndben, mint a fehér egerek.

S lépett tovább s kopogott a csöndes utcán, melyben csak a két sarkon égett egy-egy lámpa s csak az ablakból áradt ki a lámpafény.

A koblében azonban szörnyű lobogással égett a szerelem, a vágy és a gyönyörűség szomjúsága perzselte idegeit.

*

Ezen az estén nem volt elég óvatos. A faláb nagyon kopogott az ablak alatt s az asszony mindent észrevett. Már messziről meghallotta a sántát s mikor az ablak alá ért, mérgesen fújta el a lámpást.

A faláb ember még látta, mikor elfújta. A lámpás felé hajolt az asszony s egyszer még vissza is nézett az ablak felé, aztán felülről belefújt a lángba, amely lobot vetett s elaludt. A félábu nem látott semmit, csak egy fehér foltot. Az volt az asszony. Aztán hallotta, hogy odabenn reccog az ágy, mikor az asszony lefeküdt.

Hirtelen valami grútl gondolata támadt. Azt gondolta, hogy kopogtatni fog s kopogtatott.

Először lassan kopogtatott, mintha azt mondta volna:

— Könyörgök...

Aztán dühösen ütötte meg az ablakot. Már akkor azt mondta:

— Nyisd ki!

Harmadszorra már az ablakrámat verte az öklével s eldobta a mankóját.

Belülről lassan nyitották ki az ablakot.

— Kérem — mondta az asszony — menjen el.

— Nem!

— No ha mondom, menjen.

— Nem!

— Ha még egyszer megüti az ablakomat, kiáltok.

— Kiáltás!

— A pandurért megyek!

— Menj!

— Majd meglátja — mondta az asszony s aztán hallatszott, amin kinyitotta az ajtót.

A falábu pedig csak állt ott az ablak alatt s rázta a ráját. Aztán öklével ütött egyet az üvegre, megverezte a kezét, de ő nem törődött már a vérell, az üvegek esőrémpölésével. Egyre döngötte az ablakot, letépte a méhecskékkel kiavart függönyt s bögött, ordított s egyre azt mondta:

— Édes asszonykám! Édes...

Egy félóra mulva hazavitték a esendőrköt. A parochián lakott hátul a kertben, a fák alatti házban. Tiszta, fehér függönyös szobája volt s fehér ágyműje, melyet egészen bevérrezett a kezével. Le sem vetkőzött, csak úgy dobta magát az ágyára, a fejét magasra tartva, kinyújtott nyakkal.

Egy pár óráig feküdt így s egyre fölfelé nézett. Kimondhatatlan fáradságot érzett s most kezdte csak fájdatni a kezét. Csupa vér volt s mély nyílásokat vágott rajta az üveg.

Fölfült s a kezét nézegette. Aztán megcsóválta a fejét s azt gondolta:

— Most vége. Többé nem mehetek oda.

Erre a gondolatra újra dühös lett s föl akart ugrani s akkor a lábára esett a tekintete.

A faláb nem volt rajta. A szíjok ott hevertek az ágy előtt, de a lába sehol sem volt. Ujra visszafeküdt hát az ágyába, megint fölfelé nézett s gondolkodott.

— Hova lett? — kérdezte. — Elvitték? A esendőrköt elvitték?

Hirtelen felült az ágyában. A véres kezével végigsimította a homlokát. Aztán a gyertya lángjába nézett hosszasan. A homloka véres volt s a haja kuszált s egyre merően nézett a gyertya lángjába. Iszonyatos volt a vérző keze, a véres homloka s a kimeredt szeme. Most kidugta a lábát az ágy szélén s úgy nézett rá hosszasan. Aztán hirtelen sirni kezdett.

(Napirend.)

Előnk: Napirend szerint következnek az igazságügyi bizottság jelentésének tárgyalása, amelyet a szegedi k. főügyész az országgyűlés képviselőháza ellen elkövetett nyilvános sértés megítéléséhez a felhatalmazás megadása iránt tett megkereséséről nyújtotta be.

A Ház a felhatalmazást megadja.

Hajdu József előadja ismertet a lenelctörvényjavaslat előleit s hangsúlyozza szükséges voltát, erkölcsi hasznát. A lenelctörvény eddig elhanyagolt állapotban volt. Csakis társadalmi uton fordították némi gondot rá, de a mai rossz viszonyok között a lenelctörvénynek egyharmad része nem talált elhelyezést a most létező intézetekben; a kormány tehát a külföld mintájára gyermekmenhelyek felállítását határozta el. Ez a törvényjavaslat azonban nem akarja kizárni a társadalom akcióit, inkább elő akarja mozdítani azt. A törvényjavaslat alapítványi helyeket és alapokat fogja a gyermekmenhelyek alapításának céljaira felhasználni. Ez az akció kezdete, melynek nyomán tovább fog haladni a kormány, hogy az intézményt teljesen kifejtse. Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

Mesko László elfogadja a törvényjavaslatot, mert abban az Árszába való állapotok számlálásának előleit látja. De helytelen dolog az, hogy az államkincstár egy fillért sem áldoz e célra, hanem tisztán csak az alapítványi helyeket használja fel. A részletes vita folyamán módosításokat fog beértesíteni. (Helyeslés a szélső balon.)

Major Ferenc egy gondolat bántja. Az t. i., hogy hogy maradhatott a lenelctörvény eddig rendezetlenül. A társadalomnak lett volna kötelessége az akciót megindítani. Statisztikailag bizonyítja, mily nagy a gyermekhalandóság az országban. Sürgeti, hogy induljon meg az akció az egész vonalon, de nem tartja helyesnek, hogy a lenelctörvény fejlesztését a községek nyakába varrják.

Székely Kálmán miniszterelőnk: Azok a célok, amelyeknek megvalósítására ez a törvényjavaslat szánva van, nemcsak a jólétség és az embereszeretet nemes érzésből lakadnak és nemcsak azok által vannak indokolva, hanem — gondolom — mindenki tudja és bővebb magyarázatra ez nem szorul, egyáltalán fontos nemzeti célok is. (Igaz! Ugy van!) Magyarország lakosságának szaporítása ugyanis a legnevezetesebb és legnagyobb nemzeti célok egyike. (Igaz! Ugy van!) Ezt érezte a társadalom, kormány, érezte az állam minden faktora ezeltől is és ha nem tudott nagyon beható és eredményes kezeskedést tenni eddig, ennek oka sok körülményben rejlett. Idők jártával azonban abba a helyzetbe jöttünk, hogy el lehetett hártani az akadályokat, melyek ennek a nagy eszmének és a törvényjavaslatban jelzett intézmények megvalósításának gátat vetettek. Hogy mily égetően sürög ennek a célnak elérése, azt hosszabban bizonyítani nem kell. Csak két-három számot kívánok felemlíteni, hogy mindenki lássa, mily végtelen nagy nemzeti kérdés az, a melyről itt szó van és mily nagy az a baj, amelyen segíteni akarunk. Magyarországon a születések száma, hála Istennek, oly kedvező, hogy Európában első helyen állunk erre nézve. 37-4 éves született gyermekek esik Magyarországon ezer lakosra, addig, amíg például Franciaországban 22-23 éves született gyermekek esik ezer lakosra. A halálzási arány azonban nagyon kedvezőtlen. A míg Angliában 21-22 éves alul elhalt gyermekek esik ezer élve született gyermekekre, addig Magyarországon 83 esik és bennünket csak Oroszország előz meg ezen a téren, amennyiben Oroszországban 43 az öt éven alul elhunyt gyermekek százeleke száma. De hogy bizonyos javulás történt e téren, azt Major Ferenc, ha figyelemmel olvasta ezt a jelentést, kénytelen beismerni. 1891-1901 között csakugyan ez a végtelenül szomorú szám: 39-4 jelzi a halálzási arányt. Ha azonban azt nézzük, hogy a legutóbbi tíz évben miként alakult ez a helyzet, akkor az mutatkozik, hogy addig, míg 1891-1901 között 39-4 százeleke volt az öt éven alul elhalt gyermekek száma, 100 élve született gyermekekre alkalmazva, addig 1898-ban lesüllyedt ez a szám 35-2-re, tehát 4 százelekekké süllyedt. De ez csekélyes, ez még semmi. Ezt csak azért emeltem föl, hogy ezen helyen hálával és elismeréssel emlékezzem meg azokról az emberbarátokról, egyesületekről, a társadalom azon rétegeiről, melyek ezt a kérdést, mielőtt az állam kezébe vehette volna, gondolni és a maguk körében megoldani igyekeztek. (Helyeslés jobboldalon.)

Az a két egyet: a *Felérkezést* és a *Gyermekekmenhely-Egyület* az országának, a nemzetnek háljára érdemes, hiszen egy-egy 10—12.000 gyermeket ápol a társadalom erejével, az államnak csak igen csekély megfizetésével. Most abban a helyzetben vagyunk, hogy beható intézkedéssel egy nagy lépéssel vihetjük ezt az ügyet tovább és közelebb azon célhoz, mely szemünk előtt lebeg. Hogy ezt tehetjük, azt köszönhetjük részben a törvényhozásnak, részben azoknak kik iniciálta, az én bivatali elődeimnek és közvetlenül az itt ülő hivatali elődömmek — a volt belügyminiszter úr — aki a betegpótlási törvény megalkotásánál a hét éven alul gyermekek ügyét alaposan és kimerítően oldotta meg. A betegpótlási törvény hoz bennünket abba a helyzetbe, hogy évenként nagy összeget fordíthatunk e célra. Most arról van szó, hogy miképp használják fel ezen összeget úgy, hogy minél inkább elérjük a célt, és minél több gyermeket mentessünk meg az országnak. Azért ne vegye oly kicsinyföld ezt a dolgot Mesko László, mint ahogy előbb méltóztatott tenni, midőn egyszerűen és igen ridegen csak azt méltóztatik mondani, hogy ebben is csak inkább a jó szándék van meg és igen szükmarku gondoskodás ez az állam részéről. Figye meg a képviselő ur, hogy ha Kállay Ödön még élne, akkor én sokat küzdöttem egykor és akire a képviselő ur hivatkozott s aki 1871-ben azt a határozati javaslatot tette, hogy állítsunk fel az ország országos alapon és államköltséggel egy le-

lenházat és ha neki én azt felelhettem volna, amivel most a képviselő urnak felelek, hogy 2.300.000 koronát költünk évenként ezen célra, amelyre akkor nem költöttünk semmit és felállítottuk intézeteket, amelyek 50—60 ezer gyermeket fogtak az ország számára megmenteni, ha azzal felelhettem volna neki, hogy ezt képesek vagyunk tenni törvényhozási intézkedések által az ország pénzén, mert az a 2.300.000 korona a betegpótlási 3 százelekes pótdoból jön össze, amelyet az ország fizet: akkor Kállay Ödön nem mondta volna, hogy ez szükmarku intézkedés, hanem nagyobb melegséggel fogadta volna, mint a t. képviselő ur. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Ez nem olyan szerény dolog, mint ahogy látszik. Mikor arról van szó, hogy 50—60.000 gyermeket mentünk meg és harmadfél millió koronát költünk évenként, azon létesítési és építési költségeken kívül, amelyekbe ezen intézmény a központon és a vidéken kerülni fog, akkor ezt olyan nagyon is kicsinyelni és kisebbítő módon fogadni nem lehet, mint ahogyan a képviselő ur tette, aki egyébként elfogadni méltóztatott a javaslatot.

Ami Major képviselő urat illeti, azt látom, hogy ő fejtegetésének súlypontját arra helyezi, hogy ez a javaslat fél munka, csak a hét éven alul gyermekekről gondoskodik, holott nagy feladat a hét éven felüliekéről is gondoskodni. Boesánatot kérek, ha a cél az, hogy az ország számára az elhagyott gyermekeket mentjük meg, akkor ezt ott kell kezdeni, ahol a legelőször a szükség, a hét éven aluliaknál (Igaz! Ugy van! jobboldalon.) mert a hét éven felüliek sokkal könnyebben gondozhatók és menthetők meg. Ez tehát nem fél munka. Igenis, nem kell és nem lehet itt megállni. Én nem mondom azt, hogy a hét éven felüliekéről nem kell gondoskodni, de ez más intézkedés keretében vág, más megoldást igényel, majd erről is fogunk gondoskodni. Én foglalkozom is ezzel a kérdéssel, abban az irányban, hogy lehetőleg rövid idő alatt egy gyakorlati megoldást létesítsék (Általános helyeslés.) hogy ismét újabb, nagyobb és jelentékeny megerőltetés nélkül — mert bizonyos költséggel fog járni — a hét éven felüliekéről is, amennyire ez az általmi tevékenység keretében tartozik, lehetőleg gondoskodás történiék. (Általános helyeslés.)

Ugy látom, a t. Ház rokonszenvvel fogadja ezt a dolgot. (Általános élénk helyeslés.) Es belátja, hogy emberemlékezet óta nem történt nemcsak anyai, mint a menyői most történt (Igaz! Ugy van!), hanem egyáltalában nem történt ezen a téren semmi. Én igyekeztem a törvényhozás és azon nemeslelkű alapítók segítségével, kik alapítványokat hátrahagytak, ezt az eszmét minél előbb az életbe átvinni, igyekeztem miniszterségemnek talán második hónapjának a kérdést megfogni szabályrendeletekkel, utasításokkal, az életbe átvinni és ez igen nagy eredménnyel történt. Ebben az irányban ezután is kezdeményezéssel akarok a társadalmi körök bevonásával eljárni, — a rendeleteket fel tudnám mutatni — most abba a helyzetbe jutok, hogy ezen elvi és hatósági intézkedések által körvonalozott alapon már egy tényleges, egy valószínű alkotással járulhatok a t. Ház elé, melynek létesítése ettől a törvényjavaslattól függ; azért ennek elfogadását kérem. (Általános élénk helyeslés és éljenzés.)

(Részletes tárgyalás.)

Berzeviczy Albert a 2. §-nál a következő módosítást nyújtja be:

A második §. után, mint új 3. §. teendő: „Minden intézet igazgatósága gondoskodik róla, illetőleg ellenőrzi, hogy egy az intézetben benne levő, mint a kívül elhelyezett gyermekek névze három éves koruktól fogva a kisdobóvársól szóló 1891. XV. t. cikk rendelkezései érvényesüljenek.”

Székely Kálmán miniszterelőnk: Ennek a törvénynek nem célja sem a kisdobóvási törvénynek, sem más törvénynek, ha kifejezetten nincs valamely szakaszban benne — pedig nincsen benne — módosítását eszközölni, vagy bármiképpen rajta változtatást tenni és én azt hiszem, hogy, ha ez a Berzeviczy Albert t. barátom által proponált javaslat vagy módosítás nem vétetnék is be a törvénybe, e törvény szellemé és a kisdobóvási törvény szerint ki kellene terjeszteni ezen intézeteknek gondját arra, hogy a kisdobóvársól szóló törvény betartassék, mert hiszen, ahol szülő, vagy gyám nincsen, ott az gondoskodik, aki annak helyébe lép. Miután azonban mondom, az utasításban és a rendelkezésben arról valószínűleg amugy is gondoskodtunk volna és ugyanazt akarja a t. barátom, de maga a törvény kiegészítésére és világosabb tételére alkalmasnak látszik ez a módosítás, a magam részéről azt elfogadom és kérem a t. Házat is, méltóztatassék ahhoz hozzájárulni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Mesko László a 3. §-nál módosítványt terjeszt be, mely az alapítók eredeti rendelkezéseinek megvédését célozza. Továbbá indítványozza, hogy az állami költségvetésbe egy tétel felvéssék, mely a lenelctörvény rendezésére szolgál.

Székely Kálmán miniszterelőnk: Igaz, hogy betű szerint véve, a Sándor István-féle alapítvány úgy szól, hogy a tízezer forintnak felét egy lenelctörvényre használja, a másik ötezer forintot pedig egy szülöház építésére. Ez az alap együtt kezelendő mindig, mert céljaira, rendeltetésére nem lehet fordítani. Az alapot együtvé tartozónak tekintette minden eddigi kormány és én abban a nézetben vagyok, hogy erre a célra, vagyis lenelctörvény felállítására fordítható az egész alapítvány, sőt az a része, amelyet az alapító külön egy szülöház felállítására rendelt, még pedig azért, mert mikor ezt a propositiót tettem, azt gondolom, hogy az alapítványok célja és azon emberbarátok szándéka az volt, hogy lenelctörvény és szülöház együttesen állítsassék fel. Akkor ugyanis szülöház Magyarországon nem egzisztált.

Miután az a cél, amelyet kijelölt az alapító, közvetlenül teljesítve van, de ő összekötötte önmaga ezt

a célt a bábaképezzéssel, amely nem helyes felfogás, nem cselekszik a törvényhozás az alapítványtevőnek szándékával, szellemével, céljával semmiképpen sem ellentétben álló dolgot, ha azt mondja, hogy miután a magából gondoskodott a szülöházakról, azokról tehát gondoskodni nem kell, az az alapítvány arra fordítható, amire részben világos szavakkal és világos betűkkel szánva volt, részben amivel összekötésben, amivel kapcsolatban az alapító akarta használni ilyen módon tenni és ilyen módon alapítani.

A törvényhozásnak teljesen joga van ezt az alapítványt ebben az értelemben is erre fordítani és azért kérem a t. képviselőházat, méltóztatassék azt egész nyugodtan elfogadni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ami a másik módosítást illeti, azt szintén feleslegesnek tartom.

Előnk: A Ház a szakaszt változatlanul fogadja el.

(Napirend.)

Előnk indítványozza, hogy a legközelebbi ülés osztrákokon tartassék s annak a napirendjére az appropriáció törvényjavaslata tüzessék ki. (Helyeslés.)

Székely Kálmán miniszterelőnk: T. képviselőház! Minthogy ennek a javaslatnak a tárgyalása a mai ülésen már befejeztetett, ennek folytán holnap a t. Ház ülést nem tart, én pedig szándékoztam holnap *több interpellációra* felelni, de nehogy kérdéskérdések történiék, olyanok, melyekre szükség nincs, van szerencsén kijelenteni, hogy a szombati ülésen — pénteken ugyanis nem fog ülést tartani a Ház, a osztrákok vitát pedig nem akarom félbeszakítani — fogok válaszolni a *maros-vásárhelyi választás* ügyében hoztam intézett interpellációra.

Előnk: Ugyancsak szombaton fog válaszolni az igazságügyminiszter Ugron Gábor interpellációjára, melyet Hegyi Antal esztrádi plébános elővezetése tárgyában hozza intézett. (Helyeslés.)

Az ülés délután 12 óra 20 perckor végződik.

BELFÖLD.

Az új kvóta-küldöttség. *Székely Kálmán* miniszterelőnk a képviselőház mai ülésének elején a következő indítványt terjesztette elő:

Határozta el a Ház, hogy az 1867. XII. t. c. 19. §-a értelmében a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokkal a közös költéségek hozzájárulási arányának megállapítása céljából 15 tagból álló országos bizottságot küld ki, melyből 10 tagot a képviselőház és 5 tagot a főrendiház választ.

Budapestben, 1901. évi március hó 12-én.

Székely Kálmán, s. k. miniszterelőnk.

Ez az indítvány, melyet a parlament valamelyik közelebbi ülésén fog tárgyalni, mindenképpen érdekes dokumentum. Első sorban bizonyítja annak, hogy a kvóta megállapításának kérdése megint a maga normális útján van. De másodsorban azt is bizonyítja ez az érdekes dokumentum, hogy *Székely Kálmán* miniszterelőnk nem ok nélkül nyilatkozott olyan rendíthetetlen nyugalommal, valahányszor skeptikus beszédekből és interpellációkból az a faggatás hangzott feléje, hogy mit szándékozik tenni, ha az osztrák parlament abszolút munkaképtelensége még a közös ügyek kezelésének mechanikus eszközeit sem engedné megalkotni. A magyar miniszterelőnk ezekkel a nyugtalanító és nyugtalanító hangokkal szemben soha egy pillanatra sem vesztette el flegmáját és mindig a legnagyobb határozottsággal hangsúlyozta, hogy a sokat emlegetett munkaképtelenséget illik bevárni, mert talán meso marad, ám ha valóban bizonyulna, akkor se baj, mert arra az eshetőségre is készen van. Ez az impádon nyugalom az államférfiúi előrelátásból fakadt s talán nem kis mértékben járult hozzá, hogy az osztrák parlament — legalább a legszükségesebb és legsürgősebb teendőkre nézve — megtalálta a jobbik esztét. Mert hogy megtalálta, az körülbelül bizonyosra vehető, miután információk szerint a *kvotaküldöttségre vonatkozólag hasonló indítványt Koerber miniszterelőnk is be fog terjeszteni a Reichsrath holnapki ülésének* és nem igen tehető fel, hogy ezt az indítványt csak egy szerencse-próbálás címen tenné meg. A magyar miniszterelőnk nyugodt határozottsággal tehát valamit már eredményezett. S nincs kétség, hogy a delegáció megválasztása is sikerülni fog. A közvélemény ilyenformán megnyugvást merithet *Székely Kálmán* nyugalmából, mely azt hirdeti, hogy Magyarország érdekei csorbát semmiesetre sem fognak szenvedni, *jogai* pedig, ha úgy fordulna, csak még jobban ki fognak domborodni. Bármiképp fejlődjenek a dolgok, minket készen talál mindenik eshetőség: az egyik jó lesz, a másik még jobb lehet.

Az összehívhatatlanság. Az összehívhatatlansági törvény revíziójára kiküldött bizottság albizottsága ma délbén Fest Lajos elnöklete alatt tartott értekezletében végleg szövegezte a 21-es bizottsághoz terjesztendő törvénytervezetét. A 21-es bizottság március 21-én kezdi meg a tervezet tárgyalását. A bizottság körében remélik, hogy még e hóban befejezhetik a tervezet tárgyalását, úgy hogy az új törvényjavaslat még husvét előtt a Ház elé kerülhet. A tárgyalás maga természetesen husvét utánra maradna.

Uj főrendek törvénybe iktatása. Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház mai ülésében törvényjavaslatot nyújtott be az 1896—1901. országgyűlés tartama alatt a főrendiházban örökös tagságot nyert családok névjegyzékének törvénybe iktatásáról.

A javaslat így hangzik:

Az 1896—1901-iki országgyűlés tartama alatt örökös főrendiházi tagsági joggal felruházott családok nevei az 1886. évi VIII. törvények 4. §-ának megfelelőleg törvénybe iktattnak, mint következők:

I. Grófok.

Az 1896. évben grófi rangra emelt Lónyay Gábor és Elemér és ezeknek egyenes leszármazása után törvényes fiutódai.

Az 1897. évben grófi rangra emelt Tisza István, ill. Tisza Kálmán és Tisza Lajos és ezeknek egyenes leszármazása után törvényes fiutódai. Továbbá gróf Zelanka-Zelénski Róbert és ennek egyenes leszármazása után törvényes fiutódai, kinek 1899-ben a magyar grófi méltóság és az örökös főrendiházi tagság joga adományoztatott.

II. Bárok.

Az 1896. évben bárói rangra emelt szamosújvári-németi Dániel Ernő és ennek egyenes leszármazása után törvényes fiutódai.

Végül az 1896. évben bárói rangra emelt dr. balsai Fojnits István és ennek egyenes leszármazása után törvényes fiutódai.

Budapest, 1901. március 12-én.

Széll Kálmán s. k.

A regnikoláris küldöttség. A horvát regnikoláris küldöttség Zágrábban ma délelőtt 10 órakor Francisci elnöklete alatt újabb ülést tartott, amelyen a tartományi kormány részéről Khuen-Héderváry bán és Erjesovics osztályfőnök volt jelen. A küldöttség a magyar regnikoláris küldöttség válaszüzenetét tárgyalta, amelynek bevezetése és befejezése a részletes tárgyalás során élénk vita tárgya volt. Az ülés délután 1 óráig tartott. Holnap folytatják a részletes tárgyalást.

Kossuthék és Ugronék. A sajtóban néhány nap óta ismételt felmerült az a hír hogy az Ugron-párt vagy egészében, vagy részben belép a Kossuth-pártba. Erről a tervről az Egyetértés kedvezőtlenül nyilatkozott. A Kossuth-párt tegnapi értekezletén Kubik Béla szóvá tette az Egyetértés cikkét és indítványozta, hogy a párt mondja ki, hogy ez a párt intenciójának nem felel meg. A párt elhatározta, hogy a cikket csakis a cikk írójának egyéni véleményű tekintsi s mivel az Ugron-párt, sem mint párt, sem annak tagjai egyenként belépésre nem jelentkeztek, így a párt a kérdéssel nem foglalkozhatik.

Ugy hisszük, ezzel az egész ügy be is van fejezve.

A pénzügyi bizottság március 15-én, pénteken, délután 1/2 7 órakor a képviselőházban szokott helyiségében ülést tart. Tárgya: A magyar-horvát tengeri gőzhajózási részvényszerűséggel az Adriai tenger nyugoti részén teljesítendő parthajózás (a Fiume és Venecia, valamint Fiume és Ancona között közlekedő gőzhajózatok) fenntartása iránt kötött szerződés beiküldéséről szóló 1007. sz. törvényjavaslat. 2. Az államvasúti beruházásokról szóló 1897. XXX. t. c. módosítása iránti törvényjavaslat.

A katolikus autonómia.

— A kormány álláspontja. —

Budapest, március 12.

A katolikus autonómiai kongresszus tizenkettes bizottságának tegnapi ülésén terjesztették elő azt a tájékoztató nyilatkozatot, amelyet a kultuszminiszter a huszonhetes bizottság három kiküldöttje (gróf Szépláry Gyula, gróf Apponyi Albert és Rajner Lajos kanonok) előtt tett a huszonhetes bizottság munkálatára nézve. A terjedelmes expozé tartalma teljesen megfelel annak a kijelentésnek, amelyet Wallacis Gyula a képviselőház legutóbbi vitája alkalmával tett, még pedig általános helyesléssel, s amelyből nyilvánvaló, hogy a kormány az autonómia létrejöttétől ószintén óhajta és éppen ezért ad utmutatást a kongresszusnak arra nézve, hogy milyen keretek között mozoghatnak azok a javaslatok, amelyeket a korona elé terjeszthet a kormány jóváhagyás végett. A kormány természetesen figyelemmel van a felség legfőbb kegyuri jogainak és az állam felügyeleti jogának

épségére, valamint a koronának az 1872. évi kongresszus elaborátumával szemben elfoglalt álláspontjára, minthogy annál többet, mint a menyit a korona akkor elfogadott, sem most javasolhat elfogadásra. A kormánynak ezt a kétségkívül korrekten álláspontját fejezi ki az expozé, amelynek lényegese tartalma a következő:

Általános elvi álláspontja a miniszternek az, hogy az önkormányzat a főkegyuri és a legfőbb felügyeleti jog sértetlen épségben tartása mellett lépjen életbe. Ezért a 27-es bizottság többségének javaslatában kimondandónak tartja, hogy a főkegyur, ha bármely uton tudomást szerez arról, hogy az önkormányzat túllépte hatáskörét, az illetéktelen intézkedést vagy határozatot a vallás- és közoktatásügyi miniszter útján hatályon kívül helyezheti; az országos katolikus gyűlés jegyzőkönyvei, lezárásuk után 30 nap alatt, a miniszterhez küldendők.

Az önkormányzat hatáskörének megjelölésénél a miniszter az 1848. III. és az 1883. XXX. t.-c-ikket veszi kiindulási alapul, annak változatlan fenntartását kívánva.

A kormány kezelése alatt levő katolikus alapokra és alapítványokra nézve a többségi javaslat azt mondja, hogy ezeknek a kezelése a katolikus önkormányzat joga. Ez ellenkezik a törvényes állapottal, mert az alapok és alapítványok igazgatása az apostoli királynak, mint főkegyurnak, rendelkezési jogához tartozik, amely jogát ő felsége felelős miniszterei útján gyakorolja. Tehát a javaslat, mivel abban az önkormányzat saját jogán követeli az alapok és alapítványok kezelését, legfőbb jövahagyásra nem ajánlható. A miniszter a mai törvényes állapotot kívánja a szervezeti szabályzatban kifejezni, olyképpen, hogy az autonómia megfelelő szerve útján ügyeljen az alapok törsvagyonának sértetlen fenntartására, helyes jövedelmezésére és jövedelmének hovatordítására; tárgyalja mindazon ügyeket, melyek az alapítványi törsvagyon kezelésére vonatkozó rendszer megváltoztatását célozzák; ellenőrizi az alapok törzálladékaik minden jelentősebb változásait.

E végből az alapok és alapítványok költségvetése az önkormányzat illető szervének megküldendő. Az iskolákra nézve a miniszter megkülönböztetést tesz a különböző fokú tanintézetek közt.

A népoktatási tanintézetekre és szakiskolákra vonatkozólag az 1868. évi XXXVIII. törvénynek a bevett vallásélekezetek örendelkezésére törvényes alapot nyújt. Ennekben nem ütközik akadályba az, hogy az e tekintetben a javaslatban foglaltak az állami törvények határai közt és az egyházi főhatóságok közreműködése mellett életbe lépjenek.

Jelestül ide vonatkoznak: a népiskolák jellegének megővése, a szünnapok, a tankönyvek, a rendtartás a tanterv, a szorgalmi idő, a tanszereknek, a tanítók, tanítónők, övönök és a tanulók fegyelmi szabályának megállapítása.

A tanítói nyugdíjügyeket illetőleg, önkormányzati szabályrendeletnek áll meg helye. A középiskolákra nézve a miniszter szintén az eddigi törvény alapján áll, amelynek keretében csak annyi koncedálható, hogy a katolikus önkormányzat önködjék a katolikus iskoláknak, mint ilyeneknek fenntartása és azok katolikus jellege fölött. A hit- és erkölcstan oktatásának intézése továbbra is a püspökök jogköréhez tartoznak.

A főiskolákra vonatkozólag sem fogadja el a miniszter a többségi javaslat álláspontját.

A középiskolákra nézve még azt a koncessziót teszi a miniszter, hogy az önkormányzat az érettségi vizsgálatokra biztost küldhessen ki.

Az egyházi javadalmak betöltését illetőleg a miniszter irányadóknak az 1848. III. t.-c. 1. §-át tartja, melynek értelmében a javadalmak betöltése, miniszteri ellenjegyzés mellett, egyenesen ő felségét, az apostoli királyt illeti. Nem tartja a miniszter megváltoztatónak az e törvényben kifejezett elvet. Epp úgy sértetlenül fenntartandó szerinte a főpásztoroknak a kanonoki javadalmakra valamint az apati és préposti méltóságokra vonatkozó éterjesztési joga nemkülönben a gyulafehérvári-fogarasi érsek és metropolita és a javadalmak szerzetesrendek apátainak és prépostjainak választás után való kijelölése tekintetében ez idő szerint is tennélő joggyakorlat.

Az említett elvbe és jogokba ütköznek, ha az önkormányzat számára a felsorolt egyházi javadalmak betöltésénél kijelölési jog igényeltnék.

Ellenben helvet foglalhat az önkormányzat szervezeti szabályzatában oiyemű megállapodás, mely szerint megfelelő organum jeltessek meg, amely az érseki és püspöki javadalmak betöltése alkalmával hivatalos lesz a hozzájárulás gyakorlására. Kijelentendő azonban az is, hogy ő felsége szabad elhatározásának és a kinevezések alkotmányos eszközöknek akadályul egyáltalában nem szolgálhat az említett véeményező organumnak esetleg eltérő előter esztése.

Végül a miniszter azt az óhajtatást fejezte ki, vajha sikerülne nyit. őszinte, előzetes tájékoztatásnak megkönyviteni a nagy és nehéz munkát sikerét.

A kormánynak fenn ismertett álláspontját a kongresszus 27-es bizottsága ma délután tárgyalta.

Ugron Gábor a kormány álláspontját arculaspásnak nevezte és követelte, hogy a kongresszus plénuma mielőbb hivassék össze.

Hortoványi József azt kívánja, hogy előbb vegye a 27-es bizottság tárgyalás alá a kormány álláspontját. Gróf Zichy Nándor szintén a bizottsági tárgyalások végeredményét kívánja a kongresszus elé bocsátani.

Gróf Apponyi Albert a bizottság kisebbségi és többségi javaslata közt mutatkozó eltérésre is ki akarja a határozathozatalt terjeszteni.

A bizottság ilyen értelemben határoz.

Ugron Gábor újabb igen heves felszólalásban husvét utánra kívánja a kongresszus egybehívását.

Gróf Apponyi Albert: A kongresszust csak akkor lehet összehívni, ha tárgyalásra kész a 27-es bizottság javaslata. A bizottság készüljön el mielőbb munkálataival és ha ez megtörtént, hívják azonnal össze a kongresszust.

Az értekezlet Apponyi felfogásához járult hozzá.

KÜLFÖLD.

Katonai vita a Reichsrathban.

Bécs, március 12.

A képviselőház mai ülésén Daszynski Ausztria-Magyarországnak a kínai expedicióban való részvételét hozta szóba és azt mondta, hogy tulajdonképpen háborút viselünk, anélkül, hogy a Reichsrathnak arról hivatalosan tudomása volna. Új területet is foglaltunk, de erről és a nagy költségekről sincs tudomása a Háznak. A szónok aztán a militarizmus nagy terheiről beszélt, melyeket Széll Kálmán magyar miniszterelnök is olyan nagyoknak talál, hogy nemsokára elviselhetetlenek lesznek. Azután eltilti Walderssee grófnak Kínában való eljárását, amely nem méltó egy kultur-nemzet híréhez. Majd rámutat a hadügyi és a kulturális kiadások között levő nagy aránytalanságra, a katonaság különféle tulajdonsáira és azt mondja, hogy az egész képviselőháznak párkülömböség nélkül sikra kellene szállania a militarizmus kímései ellen. A tulkapások oka a párbajkégyser. A párbaj ellen való küzelemben a szocialisták kezét fognak a klerikalissokkal. A szónok aztán megokolja azt a határozati javaslatát, amely szerint a katonának szolgálaton kívül tilos legyen oldalfegyvert viselniük, majd szóba hozza a Liebermann-ügyet és súlyos vádakot az 58. gyalogezred tisztjei ellen, míg Galgóczy przemysl hadtestparancsnoknak, a kinek katonai érdemeit elismeri, a polgári hatóságokkal szemben önkényes eljárást vet szemére. Azt mondja, hogy azokat a katonákat, akiket azzal gyanúsítanak, hogy a szociáldemokratákhoz szítanak, szigorúan ellenőrizik. Ora inti a kormányt, hogy ne idézze föl a szocializmus és az anarkizmus szellemét. Határozati javaslatot nyújt be a tényleges szolgálatnak egy évre való leszállítása tárgyában. Végül korvonalozza pártjának álláspontját a militarizmussal szemben, amely ellen csak egy eszköz van: az általános, egyenlő választójog. Az általános hadkötelezettség általános polgári jogokat is követel. Végül kijelenti, hogy pártja a törvényjavaslat ellen fog szavazni.

Waltersheim honvédelmi miniszter kifejti, hogy elismeri a felszólaló képviselőik kívánásainak jogosultságát a katonai terhek megosztására vonatkozólag, különösen belátja, hogy a mezőgazdaság nagyon sokat szenved a militarizmus terhei alatt. Ő maga részéről megtesz mindent, ami a szabadságolás, póttartalékba való helyezés által elérhető, hogy a gazdasági állapotokon ezzel is könnyítsen. Az általános hadkötelezettség és a szolgálati idő leszállítására azonban ez idő szerint gondolni sem lehet, annyival kevésbé, mert a dél-afrikai háborúból kitűnt, hogy állandó hadseregek kell lenni. Ugy a boerok, mint az angolok azt tapasztalták, hogy a rendes katonaság hiánya igen megnehezítette a hadi műveleteket. A boerok egész lelkességükkel mentek a háborúba. De sikert elérni nem tudtak, mert fegyvelmezett hadseregük hiányzott, az angolok végső sikere azért tart oly soká, mert nem volt rendes, állandó hadseregük, hanem csak miliciával hadakoztak.

A miniszter aztán kifejti, hogy a szükséges tényleges szolgálati idő kérdése nem csupán attól függ, hogy mennyi idő szükséges gépies betanításhoz, ami aránylag rövid idő alatt megtörténhetik. De a hadi tudományok állása szerint ez nem elegendő, hanem az önálló működés is rendkívül fontos tényező és erre az egyes közember mindenkit nevelni kell. A szolgálati idő lényegesen függ azoktól a tulajdonságoktól, amelyeket a katonába bele kell nevelni, amennyiben azokat nem hozza magával. A legnagyobb katonai tekintélyek egyike így szót egy országgyűlésen: „Azt mondják, hogy a néptanító nyerte meg az újabb csatákat. En azt mondom, hogy az állam nyerte meg, amely évszázadok munkájával az állam-polgároknak oly sok nemzedékét köteleltség-érzetre, a trón és a haza iránt való szeretetre és mindazokra a tulajdonságokra nevelte, melyek a jó polgár és a derék katonát teszik.” Ha száz- ezrek közül mindenki megteszi a magáét, ennek óriási hatása van és ha csupa jó katonánk van, kevesebb kiváló katonára van szükségünk, hogy sikerre vezessék őket. A mi katonáink a legjobbak közé tartoznak a világon. Ezt legnagyobb ellenségeink is mindig elismerték. De a nagy különb- zőség nemcsak a nemzetiségben és a jellemekben, hanem az összes viszonyokban és a műveltség fokában hosszú munkát szab elénk az elenged- hetetlen homogenitás érdekében. Utaltak a két

éves szolgálati idő behozatalára, de ebben egyedül a német birodalom járt elől és az sem véglegesen és nem is általánosan, amennyiben a két éves szolgálati időt csakis egy fegyvernemnél, a gyalogságnál hozta be. Ezzel szemben az egész apparátus óriási kiterjesztése történt és rendkívüli intézkedéseket tettek arra, hogy a legénység egy részének és nevezetesen az altiszteknek hosszabb önkéntes szolgálatban maradásáról gondoskodjanak oly eszközökkel és apparátussal, amelyek a mieinket messze felülmúlják. Azt is mondták, hogy először szállítsuk le a szolgálati időt és ez által indítsuk a nevelést arra, hogy a követelményeknek megfeleljen. En azonban ennek a megfordítottját kérném, hogy járjon elől a nevelés, akkor mi talán követni fogjuk.

A miniszter most egyes panaszokról beszél és a szociáldemokráciával szemben elfogadott állásáról ezeket mondja: A múlt évben alkalmam volt megmondani önöknek, hogy igaztalan volna a hadsereget a lakosság szélesebb rétegei és a munkásotály ellenségeül tekinteni, mivel a hadsereg nagyjából éppen ezekből az elemekből építésződik ki. En megmondtam akkor önöknek, hogy éppen ellenkezőleg, a hadseregnek minden oka megvan arra, hogy a munkásoknak a legjobbat kívánja, mert az az érdeke, hogy szellemileg, erkölcsileg és fizikailag tökéletesen fejlett katonákat kapjon, akik szívesen szállnak sikra a fennálló rend érdekében és végzik kötelességeiket. Megmondtam önöknek, hogy nincs érdekében a hadsereg ellen harcolni, mert a hadsereg nem kívánja, hogy önöknek okuk legyen a harca és a leghevesebb támadások sem fogják megingatni tárgyilagosságomat. Amellett maradok, hogy a hadseregnek nincs oka a törvény keretein belül elvi ellenséggé látni magát szemben a szociáldemokráciával, ha az a hadsereg és a törvények ellen nem vét. Csak azt kívánhatom, hogy ezt a másik oldalról is oly nyíltan megmondják. Mondják meg azt, hogy önök a hadsereg barátai és akként eszelekedjenek; a hadsereg ezt bizonyára üdvözölni fogja. Eszembe jut itt az a mondat: Ne ítéljétek, hogy meg ne ítéljétek. Mi mindannyian együtt nem vagyunk olyan rosszak, mint amilyenre teszszük magunkat és a hadsereg legkevésbé rossz. Ellenkezőleg a hadsereg sokaknak mintául szolgálhatna.

A párbaj kérdésében utal a miniszter a bizottságban kifejtett álláspontjára és azt mondja, hogy a hadsereg tagjainak nincs szükségük arra, hogy bátorságukat ezen a módon bizonyítsák be, mert hisz az legprimitívebb előfeltétele kötelességteljesítésüknek és nem lehet hivatásuk, hogy fegyvereiket, amelyek magasabb, nemesebb célokat szolgálnak, egymás ellen fordítsák. Az egyház és az államok minden büntetése — ugymond — nem voltak elegendők arra, hogy a párbajt kiirtsák. A bajnak gyökereihez kell nyúlni. Ma a becsület a törvényekben és a társadalomban nem talál elegendő oltalomra. Ha valaki a bíróságoknál keres oltalmat, ugy a becsület a bírósági tárgyalás módja sokszor még sokkal inkább sérti, míg a sértő minimális büntetéssel, vagy felmentéssel szabadul. A társadalom rendszerint, ha valaki sért, figyelmét a megsértetetre fordítja és várja, hogy mit fog tenni becsületének megvédelmezésére, ahelyett, hogy a sértő ellen fordulna. Ezek oly tünetek, amelyek ellen nem könnyű a küzdelem. Ehhez hosszú munkára van szükség, amelyhez a kezdet akartam megtenni. Tegye meg az állam és a társadalom ez irányban a magáét, a hadsereg nem lesz ellene.

A miniszter végül a képviselőket szeretetébe ajánlja a hadsereget.

Kramar vezérszónok (contra) kifejti, hogy igazságos kiegyezés Magyarországgal csak akkor lehetséges, ha csehek és németek békét kötnek. A csehek nem akarnak egyebet, minthogy a németek németek és a csehek csehek maradjanak.

Eisenkolb (közbeiktál): De az államhatalom szlovitani akar.

Kramar: Az államhatalom nem fél mástól, mint a nagynémetektől.

Mintán **Fellinger** vezérszónok (pro) és **Popovszki** előadó beszéltek, helyreigazítás címén többen beszéltek. **Zavorika** hosszú cseh beszédet mond, míg az elnök megvonja tőle a szót. **Zavorika** ennek dacára tovább beszél, vele egyidejűleg beszél **Cerny** cseh radikális, akitől szinten megvonják a szót. (Nagy zaj a cseh radikálisoknál.) A zajban még **Cerny**, **Hruby** és **Klofac** cseh radikálisok beszélnek, az elnök mindnyájuktól megvonja a szót. A cseh radikálisok zajongának és hamba-kiáltásokba törnek ki.

A Ház nagy zaj közepette szavaz és második olvasdán elfogadja az ujoncjavaslatot a határozati javaslatokkal együtt. Ezután formális kérdéseket intéztek az elnökhöz, miközben a cseh radikálisok újabb lármás jeleneteket provokáltak.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Bécs. március 12.

Az ujoncjutalekról szóló törvényjavaslat harmadik olvasása után megejtett szavazás közben mulatságos jelenet történt. A cseh radikálisok ugyanis a záró vitában helyreigazító felszólalásra jelentkeztek. Az elnök és az alelnök, akik felváltva vezették a tanácskozást, észrevették a taktikát és egyre-másra megvonták a szót a cseh radikálisoktól. De azok nem törődtek ezzel s *egyszerre négyen beszéltek*. Az elnök intésére a baloldali pártok elfoglalták helyeiket s az elnök lezavaztatott, majd enunciiálta, hogy a törvényjavaslat el van fogadva.

Csütörtökön az urakháza tárgyalja az ujoncjutalekról szóló javaslatot.

A müncheni ünnepség.

München, március 12.

Ferenc József király ma reggel 6 óra 37 percor a bécsi gyorsvonattal ideérkezett Luitpold régensherceg 80-ik születésnapjának ünnepére. A pályaudvaron a régensherceg, továbbá **Lipót** herceg neje és fia, **György** herceg fogadta a királyt. Hivatalosan nem akarta magát fogadtatni ő felsége. A bevonuláskor a királyt és a régensherceget, akik egymást nagy örömmel üdvözölték, lelkes óvációkban részesítették. Az idő boros, éjjel kissé havazott. Tizenegyedél órakor a német trónörökös is Berlinből ideérkezett. Este a fejedelmi vendégek tiszteletére díszelőadás lesz.

München, március 12.

Az egész város ünnepi díszet öltött. Nagy nép-tömeg hullámközben az utcákon, az összes tornyokból harangok zugása tölti be a várost. A helyőrség ébresztője nyitotta meg az ünnepnapokat. Az összes templomokban háládó istentiszteletek voltak. A régensherceg délelőtt a családtagok szerencsekívánatait fogadta és délben a Maximilian-Platzon díszszemlét tartott a helyőrség fölött; a szemlén **Ferenc József** császár és király és a német trónörökös is jelen volt. A régensherceget mindenütt viharos hoch-kiáltásokkal üdvözölték. A dísz-szemle után a régensherceg és a német trónörökös látogatást váltottak. Azután **Lipót** hercegnél reggeli volt, melyen **Ferenc József** császár és király, a német trónörökös és az összes családtagok résztvettek.

München, március 12.

A tegnapi diszebeden mondott felköszöntőjében **Lajos** herceg hangsúlyozta, hogy a régensherceg mindig igyekezett a különböző vallásfelekezetek tagjainak kívánalmait kielégíteni és a művészetet, tudományt és ipart támogatni, tekintet nélkül arra, hogy nagy vagy kis üzemelekről volt-e szó. Sok óhaj teljesült a régensherceg kormányzata alatt, ha természet-szerűleg nem is mind. A legsúlyosabb ma a mezőgazdaság helyzete, de éppen a mi ennek érdekében történt a régensherceg kormányzata alatt, azt mindenkinek el kell ismernie. A régenshercegnek a német birodalomhoz való viszonyát illetőleg **Lajos** herceg kifejtette, hogy a régensherceg igyekszik Bajorország érdekeit a birodalomban előmozdítani, teljes egyetértésben a német császárral, akire nézve hű ohaia az egész országnak, hogy az eléggé nem kártható büntett következményei mielőbb elmúljanak — szövetségben a szász és württembergi királyokkal, az összes német nagyhercegekkel és hercegekkel, fejedelmekkel és szabad városokkal. A régensherceg arra törekszik, hogy a bajor kormány külföldi képviselői egyetértésben működjenek együtt a német birodalom képviselőivel és a német császár áldásos működése mellett a békét fenntartsák és egyúttal a német birodalom általvalóinak megadják a szükséges oltalmat. Bizonyítéka ennek a kínai expedíció, melynek mielőbbi befejezését óhajtuk. A régensherceg és vendégeinek egészségére üríti pohárát. Luitpold régensherceg megindult szavakban mondott köszönetet.

München, március 12.

A képzőművészeti akadémiára dísztermében ma ünnepélyesen leleplezték **Luitpold** régensherceg arc-képét, melyet **Ruhemann** tanár festett.

München, március 12.

Ma délután a kastélyban Luitpold régensherceg tiszteletére családi ebéd volt, amelyen **Ferenc József** király, **Frigyes Vilmos** trónörökös és az összes bajor hercegek és hercegnők vettek részt. Az ebéd alatt a király felköszöntötte a régensherceget, mire a régensherceg szívélyes köszöntőt mondott magas vendégeire.

Délben **Lipót** herceg palotájában **Ferenc József** király és **Frigyes Vilmos**, a német trónörökös tiszteletére ebéd volt, melyen gróf **Zichy** osztrák-magyar és gróf **Monts** német követ is jelen voltak. A trónörökös **Vilmos** császár sajátkezü levélét adta át a régenshercegnek, aki erre szintén sajátkezü levéllel válaszolt. Azonkívül a császár táviratot is kül-

dött, melyben őszinte szerencsekívánatok mellett szeretetéről és barátságáról biztosítja a régensherceget. A régensherceg szívélyesen válaszolt. Majdnem az összes üzletek zárva vannak. Sűrű néptömeg hullámközben az ünnepiesen díszített utcákon.

München, március 12.

Az új nemzeti muzeum előtt ma letették a régensherceg emlékszobrának alapkövét. Az ünnepségen a régensherceg képviselőit **Arnulf** és **Lajos Ferdinánd** hercegek voltak jelen. **Borscht** polgármester ünnepi beszédet mondott, amelynek végén háromszoros hooht kiáltottak a régenshercegre. **Arnulf** herceg köszönő szavaiban hangsúlyozza, hogy ma leteszik ugyan az emlékszobor alapkövét, de a régensherceg az ő szerény gondolkodásához képest azt óhajta, hogy a művet életében ne állítsák fel. Ezután a szokásos kalapácsütések következtek.

München, március 12.

Itt kinos feltűnést kelt, hogy a Münchenben élő csehek az osztrák és magyar alattvalók által átnyújtandó hódoló feliratról megtagadták az aláírásukat, arra való hivatkozással, hogy a hódoló felirat a németektől indult ki. Ez ügynek aligha folytatása nem lesz.

Berlin, március 12.

A birodalomgyűlésen ma gróf **Ballestrem** elnök megemlékezett **Luitpold** bajor régensherceg születésnapjáról és azt mondta, hogy a birodalomgyűlés a legelőkeltebben részt vesz az ünnepségben és a legjobb kívánatokat táplálja a régensherceg javáért. (Élénk tetszés.) A régensherceghez intézett táviratban ma kifejezte az elnök a birodalomgyűlés szerencsekívánatait. Az elnök beszéde alatt a képviselők fölállottak.

Nürnberg, március 12.

Ma délelőtt leplezték le a pályaudvar előtti téren a régensherceg lovasszobrát. A leleplezésen jelen volt **Ruprecht** herceg és a hatóságok fejei. Az ünnepi beszédet **Schuh** polgármester mondotta.

HIREK.

A hóhér vasuti jegye.

Alulírott esekélyeségem a vonaton második osztályon utazik. Különösen ha a családdal együtt kelek utra, még ha csak Bicskérre megyek is, nagyon megfontolom a különbséget az első és a második osztályu jegy ára között. Pedig hát az első osztály sokkal kényelmesebb. Majdnem biztosra veheti az ember, hogy legfőnnebb másodmagával lakik egy kocsiszakaszban s több a hely, puhább az ülés, asztal áll a rendelkezésére, amire ki-pakolhatja az ujságjait, könyveit, cigarettáit... Hanem hát nem telik rá a bugyellárisból. A differenciából a szürke és az arisztokratikus sárga jegy között kelik egy-egy gyerekcipőnek az ára... Igy gondolkozom én és még igyeből kell, hogy gondolkozzék egy csomó professzor, orvos, mérnök és beamter, akinek nyolcszáz-ezerkétszáz forint fizetésesekét ad az állam vagy a város, ellenben sok fuccskát és lánykát az Isten. Semmi egyebet nem akarok mondani ezzel, mint hogy az idők során kialakult az a természetes állapot, hogy a második osztály a középosztályé. A szegény uraké. A szerényebb igényű intelligencia utazik rajta, ez a kompakt nagy tömeg, amelyet a legnagyobb megbecsülés illet meg, ebben az országban. Ez tanit, ez gyógyít, ez adminisztrál, ez itél, ebből kerül ki az ész intelligenciája is, amelyre rátámaszkodik a kultúra. A kiváltságosak nem játszhatnak döntő szerepet ennek az országnak semmiféle sorsában, ugyszintén a nép se amelynek a legfőbb szükség fontos vagy felesleges voltára nézve nincs mértéke. A középosztály minden tekintetben az alap, amire építeni lehet s aki azt nem becsüli meg, Magyarországot bántja.

Ez után a kissé körülmenyes bevezetés után az a panaszom, hogy megeshetik velem és a velem egy sorban levő millió akármelyik numerusával, hogy felülvén a vasut második osztályu kocsijába, egy kompániába kerül egy tanárral **Szatmár-Németiből**, egy orvossal, aki **Brassóba** utazik haza, egy kolozsvári mérnökkel — és **Bali Mihály** állami hóhér ural.

Avagy minden más szereplő személy változik, éppen csak Bali Mihály marad, mivelhogy dolga van neki valahol utközben. Fel kell kötni valamelyik téves utra tántorodott polgártársunkat. — A feje felett a hálóban a táskája. Abban vannak az új kötelek, a kendő, amivel a delikvens arcáról letérül a verejtéket, némely egyéb hohérszertűzők is és a fehér keztyű, ami ehhez az aktushoz illendő. S végigborzong a hátam arra a gondolatra, hogy a kis fiam leszál az ülésről s körül, a bácsik között ténferegve, éppen a megnyerő és kellemes Bali bácsival kezd el bizalmaskodni és a derék, nem tudom hogy hányadik rangfokozatba beosztott hivatalnok megismogatja a fejét azzal a kézzel, amely tegnappelőtt a Pete Postás János nyakával enyelgett.

Ennek pedig ki vagyunk téve mindnyájan, mi milliók — és pedig nemcsak azért, mert a hóhér urnak kedve szottyan második osztályon utazni. Talán nem is szottyan. Takarékos ember lévén, megelégszik a keményfa paddal és segédei társaságában gyönyörködik a táj szépségeiben. Hanem olvasom a számláit, amiket az ügyészségekhez bead. Most már másodszer látom, hogy saját uri személyének második osztályu jegyet számít föl. Neki tehát jussa van mellém ülni. Hogy: *mellém*, az itt melléke, neki jussa van helyet foglalni a millióban, hozzá törlüközni ahhoz az államfenntartásban legfontosabb tényezőhöz, ami a magyar intelligencia. S ha tüzet kér tőlem, el se dobhatom az összepiszkolt szivaromat, mert ezzel az állam tekintélyét sértem. Az állam az, aki just adott neki arra, hogy ő legyen a nyolecadik azon a kocsin, amin mi utazunk. Bali Mihály egy mi közlünk.

Én Istenem, azt a törvényt, vagy rendeletet, ami meghatározza, hogy hol végződik az ember és hol kezdődik a hóhér, az első osztályban tárgyalják meg. Kegyelmes urak, államtitkár urak. Egyik egy Upmann füstölt, a másik egy forintos havannát s persze, hogy ebben a füstben nem juthatott szőhöz a mi nyole krajeáros rongyos trabukkónk. Első osztály a rangbeli osztály, azontul aztán vannak még némely klassziszok csupa rongy népesség számára. Ami utána következik, abban utazik az egyetemi tanár, a vigéc, a sribbler, a mérnök, az adótiszt, meg a hóhér. Hát így együtt elkártyáztatnak majd s ha unják, hát mindenik mesélget az élményeiről. A professzor arról, hogy hogyan teremt meg az embert, a hóhér pedig arról, hogy hogyan tör el a nyakesigolyáját. Az első osztályon alul levő piszok nép afféle ugynevezett elegyes tömeg...

Tiltakozom ellene és ennek az országnak a legmunkásabb, legáldozatkészebb, legokosabb, legintelligensebb milliója nevében kikérem magunknak ezt a durva sértést. Az ügyész urak tanítsák ki Bali Mihály urat arra, hogy neki a mi milliókban nincs helye. A harmadikon sincs igazság szerint. Mivelhogy azonban repülni nem tud s nem vihetik hozzá helye, falusi idilljébe a delikvenseket, hát mégis csak ez a klasszis az ővé. S kapjon külön kocsi a segédeivel egyetemben, a mibe nem boesátanak be mást. Rá kell írni, hogy: *külön szakasz*, mint ahogy külön társadalmi osztály a hóhérság is.

(Th.)

Budapest, március 12.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Uj királyi tanácsos. *Hekler* Elek, előkelő fővárosi ügyvéd, királyi tanácsos lett. A címadományozást hírül adó királyi kéziratot a hivatalos lap mai száma közli.

— A szabadalmi tanács ülnökei. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a kereskedelmi miniszter előterjesztésére dr. *Wartha* Vince, *Rejtő* Sándor és *Wittmann* Ferenc műegyetemi rendes tanárokat a szabadalmi tanács ülnökeivé nevezte ki.

— A belga király és Loubet. *Nizzából* jelentik, hogy *Lipót* belga király — aki most ott időzik — értesítette a francia külügyminisztert, hogy *Loubet* elnök Nizzában való tartózkodása alkalmával találkozni óhajtaná az elnökkel. A király — mint hírlik — több diplomáciai kérdést személyesen akar elintézni az elnökkel.

— Kegyelem. Tolstoj kéri most már egy második levélben, amelyet a cárhoz intézett. A szent zsinat kemény határozatokat hozott a disszidensekkel szemben s ennek az a következtetése, hogy a legjobb alttalvalók kivándorolnak az orosz területről. Tolstoj a józanság nevében és ezeknek az érdekekben beszél a cárhoz intézett tiszteletteljes de energikus hangu levelében. A levelet az inspirálta, hogy a bíróságok túlságosan kegyetlen ítéletet hoztak egy pörben, amelyben nyole, az ortodox egyháztól elszakadt nő volt a vádlott. Ezek számára könyörög kegyelmet a *Háboru és béke* szerzője.

— Az új műegyetem. *Lukács* László pénzügyminiszternél ma déli tizenkét órakor dr. *Falk* Miksa vezetésével a küldötséget jelent meg, amelynek tagjai voltak: Dr. *Kertész* Aba, *Szircs* Antal, *Scheller* Jenő, dr. *Sztankovics* Ferenc, *Kutlány* János, *Eisler* Nándor, *Gamauf* Károly, *Jankovics* József, *Léonárd* Mór és *Lord* Albert építész, akik a kelenföldi lakosság nevében kérelmezték a Lágymányosra tervezett új műegyetem építésének meg a folyó esztendőben való megkezdését.

Dr. *Falk* Miksa, a küldötséget szónoka a miniszterhez intézett beszédében hangsúlyozta, hogy a kelenföldiek kérelmének teljesítése mily üdvös hatású volna a fővárosban különösen érezhető munkahiány csökkentésére s így a munkányomor enyhítésére. Az állami építkezések megkezdése serkentő hatást gyakorolna a magánvállalkozók építési kedvére, ami a főváros fejlődését mozdítaná elő.

Lukács László pénzügyminiszter szívesen fogadta a küldötséget s kifejezést adott annak a törekvésnek, amellyel a munkahiány folytán beállott rossz anyagi viszonyok javítására minden rendelkezésére álló eszközt felhasználna. Ami az új műegyetem építésének ez évben való megkezdését illeti, hajlandó beleegyezni abba, hogy a chemiai pavillon, ha ez a terv a vállás-és közoktatásügyi miniszter részéről is helyeslésre talál, még ez évben felépíthessék s készségesen kintalványozza az e célra szükséges egy millió koronányi összeget. Az építési nagybör arányokban való tojtatására kötelezettséget nem vállalhat addig, míg az országban építésének költségei rendezésére nem állanak.

A küldötséget tagjai a miniszter lelkes éljenzésével távoztak.

— Uj bibornokok. *Rómából* táviratozzák, hogy hír szerint a pápa a legközelebbi konzisztóriumban tizenhat új kardinálist fog kinevezni, köztük a prágai és a krakói érseket s *Matini* a jezsuita-rend főnökét.

— Milán szobra. *Belgrádból* a következő apró hírt jelentik:

A szerb hivatalnokai kar 700,000 dinárt ajánlott a Milánnak egy Belgrádban emelendő emlékszobra javára. Az összeget a fizetésekből való havonkénti levonás útján fogják fizetni.

Ez a hír szép és épületes. S bizonyára nem ellenkezik a szerb udvar akaratával, mert különben a bőkezű hivatalnok uraknak ugyancsak felmondának a barátságot. *Sándor* király tehát most már valószínűleg hajlandó valamit tenni az atyja emlékeért. Szobrot emeltet neki a hivatalnokok pénzén. S ezt a pénzt le fogják venni a hivatalnokok fizetéséből, amelyet ugyancsak a hivatalnokok tudvalevőleg nem szoktak megkapni. Vajjon ily pénzügyi operáció révén mikor terem meg majd ez a szobor?

— Március tizenötödike. Március tizenötödikét a Magyar Tanítók Kaszinója is megünnepeli. Az évforduló napján este nyole órakor saját helyiségében ünnepélyt rendez az egyesület, amelyen *Abonyi* Emil, a *Budapesti Napló* munkatársa tart alkalmi felolvasást. Az ünnepélyt díszlakoma fejezi be.

A budapesti fürdők alkalmazottjai a hó 15-ikén a Fehérsas-utca 6. szám alatt levő helyiségben szabadságünnepet rendeznek. Az egyesület tagjai szavalnak, felolvasást tartanak, karókat adnak elő s végre lakomával fejezik be a szabadság évfördülőjének ünnepét.

— Dérouléde—Buffet. Nagy körülményességgel készült elő a Dérouléde — Buffet-párba, amely Franciaországnak legírissb politikai afférje. Olaszországban lesz a veredés s a felek segédekkel ma odautaztak. Buffet egyik segédeje *Paul de Cassagnac*, a másik *Ramel*, míg Dérouléde segédei: *Devilles* és *Barrés*. Érdekes, hogy Buffet nem is ismeri *Cassagnac*ot, s csak azért kérte fel a segédkezésre, mert *Cassagnac*, a lapjában, az *Autorité*-ban szimpátiikus cikkeket írt Buffetéről. *Cassagnac* nagy meglepettettségnek veszi, hogy Buffet őt, az ismeretlen embert szólította föl s kijelentette a *Figaro* munkatársa előtt, hogy politikailag ugyan ellentét ez a párba, de különben teljesen igazat ad Buffetnek. Kijelentette továbbá azt is, hogy ő, mint a régi jó iskola híve, szakít a legutóbb lábra kapott rossz szokással s nem engedi meg, hogy a párba meghívott közönség előtt történjék meg. A fe-

leken, segédek és orvosokon kívül nem lesz más tanujuk. Ezt követeli a párbanak komolysága is. — A párba feltételei kétszeri golyóváltás huszonöt lépésről.

— A brémai merénylet. A *Vilmos* császár ellen elkövetett merénylet fölött még nem tértek napirendre Németországban. A császár nem gyógyult még meg teljesen, s ha a mai orvosi jelentés szerint a daganat az arán kisebbedett is s a gyógyulásban zavar nem következett be, hosszabb ideig teljes nyugalomra van szüksége. Ezt a *Reichsanzeiger* közli, s ezért is kellett elhalasztani a *Siegesallee*-ban a három szoborcsoporthat és *Nagy Vilmos* emlékszobrának a leleplezését. A merénylet ügyében azonkívül még érdekes fordulat is állott be. Ugyanis egy teljesen hiteles nő tanu azt állítja, hogy azt a vadarabot, amelylyel *Weiland* a merényletet állított elkövette, már előzőleg ott látta *heverni a földön*, s ennek következtében úgy vélekedik, hogy *Weiland* nem lehet a merénylő. A vizsgálatot most erre a körülményre is kiterjesztették.

— Az Ujságírók Egyesületéből. A *Budapesti Ujságírók Egyesületének* választmánya ma délután ülést tartott *Fézi* József elnöke alatt. Az ülés elején *Szatmári* Mór főtitkár bejelentette, hogy *Janitsary* Sándor országgyűlési képviselő nyolcvanadik születése napja alkalmából kétszáz koronával az egyesület alapító tagjai sorába lépett s 200 koronát az egyesület segítő alapjának adományozott, rögtöni segítség kiutalványozására. A választmány hálás köszönettel fogadta az adományt.

Széchy Károly kolozsvári egyetemi tanár *Hoitsy* Pálhoz, az egyesület alelnökéhez, régi barátjához intézett rendkívül meleghangú levélben arra kéri, hogy jelentse be a választmánynak, hogy herculesfürdői villájában, amely gyönyörű, egészséges helyen lekszik, magas erdős hegyekkel szemben, egy teljesen berendezett emeleti utcai szobát, külön bejárással, május 1-től október 1-ig, az egyesületnek lejárni oly oéiból, hogy az egymásután következő öt hónapon keresztül öt betegeskedő, vagy üdülő tagnak ingyen rendelkezésre boesáta.

A választmány hálás köszönettel fogadja az igazán nagylelkű és nemes szívre valló ajánlatot. *Özvegy Lukács* Béláné, szül. *Gajdó* Fatime urnó levélben mond köszönetet az egyesületnek, férje halála alkalmából hozzá intézett részvétliratért.

Hegedüs Loránt orsz. képviselő és dr. *Lipsey* Ádám egyesületi tag beadványt intéztek a választmányhoz, hogy szólítsa fel a Budapesti Ujságírók Egyesülete a tagsági kötelekbe tápoztó nem magyar nyelvű ujságírókat, levelezőket, hogy lapjukban ezentul egy a helység, mint a fővárosi utcaneveket illetőleg kizárólag a magyar elnevezéseket használják. A beadványra a választmány többek felszólalása után egyhangulag a következő határozatot hozta:

A választmány tekintettel a német nyelven író tagtársainkunk feltétlen és mindenkor ki-próbált hazafiságára, meg van győződve, hogy a maguk jószántából ezentul is törekedni fognak e kivánság fokozatos megvalósítására.

Adorján Sándor, a *Magyar Nemzet* felelős szerkesztője a választmányhoz beadványt intézett, amelyben a budapesti törvényszék mint sajtóbírósnak nem rég hozott ítélete kapcsán felveti azt a kérdést: vajjon bírói felelősségre vonható-e a szerkesztő vagy hírlapíró olyan közleményért, melyet valamely köznyomatos lap tudósítóból szösz szerint átvett. A választmány elhatározta, hogy a jogi kérdés eldöntésére kikéri dr. *Fayer* László, *Emmer* Kornél, *Chorin* Ferenc, *Kenedi* Géza, dr. *Fekete* Ignác egyesületi ügyész és *Adorján* Sándor ügyvédjének szakvéleményét.

Ennek tárgyalása kapcsán dr. *Bródy* Lajos választmányi tag felvetette a könyomatu lap tudósítók elszaporodásának kérdését. Ez ügyben beható vita fejlődött ki, melynek során több oldalról hangnalyozták, hogy a könyomatu lap tudósítók elharapódzása immár megátadja a sajtó tekintélyét és számos viszszafelelésre ad alkalmat. A választmány elhatározta, hogy a kérdést tanulmányoztatni fogja, meg pedig két szempontból. Először, mely könyomatosok azok, melyekre a szerkesztőségeknek szükségük van, másodsor mely könyomatosok jelennek meg pusztán a közönség és vállalatok megszerzésére, a nélkül, hogy a napisajtó hírszolgálatait bármi tekintetben is igénybe vennék. A legközelebbi választmányi ülésen mindkét irányban teljes listáját állapítják meg a könyomatos lapoknak és azután a lap tulajdonosokat és szerkesztőket értekezletre hívják egybe, melynek feladata az lesz, hogy a lényeg használatban levő könyomatosok számát korlátozza és a revolver-könyomatosokra felhívja a közvélemény figyelmét.

Cziklay Lajos alelnök a segítő-alap igazgatótanácsának jelentését terjesztette elő ezután.

A választmány a segítő-alap igazgatótanácsának javaslatára megválasztotta az egyesület orvosaivá ifj. dr. *Szilágyi* Gyula kórházi szemész-főorvost, dr. *Tomka* Tamás fülspecialistát, és dr. *Ratonyi-Reisz* Frigyes idegspecialistát. Végül öt tagot vettek föl az egyesület rendes tagjai sorába. A választmány március 17-én délután 4 órakor rendkívüli ülést tart a közgyűlés előkészítése ügyében.

— Kiltüntetett tüzoltók. *Párisból* jelentik, hogy a múlt évi tüzoltó-kongresszus alkalmából *Vernay* Béla szabadkai tüzoltóparancsnok aranyérmét, dr. *Szűg*

József, a magyar országos tilzoltó-szövetség tükra ezüst-érmét és több tilzoltóparancsnok bronz-érmét kapott.

— **Budapest telekpolitikája.** Lord Albert óta építkez, ki városrendezési kérdésekkel már évek óta foglalkozik szakszerűen, a fenti címen csütörtökön március 14-én este 1/7 órakor felolvasást tart a *Magyar Építőmesterek Egyesületében* (Ferenციok bazárja). A felolvasást vita-estély követi, amelyen legjelesebb városrendezési szakembereink fognak részt venni. Lord Albert felolvasására, amely most főleg azért is aktuális, minthogy küszöbön áll a városrendezési anklét, a szakkörök és a főváros ügyei iránt érdeklődők figyelmét különösen felhívjuk.

— **A főváros szegényei.** A szegények dolgaról tanácskoznak mostanában a fővárosnál. Azt a szabályrendeletet készílik, amelylyel rendbe akarják szedni a szegényügyet. A szegények ügyét, amely Magyarország fővárosában rendezetlenebb, mint például *Debrecenben*, ahol már régiesen rendezve van. A kávinista Rómában tilos a koldulás; de az igaz, hogy nincs is ott koldus egy szál sem, mert a város gondoskodik a szegényeiről. Nánunk, a búske, ragyogó fővárosban még csak a tilalomig vittük. Azt a bizonyos *vak kódist* bekíséri a rendőr, ha tetten éri. De koldus az mégis van, bőven, mert a társadalom jótékonyága nem elég arra, hogy minden nyomort megszüntessen, minden nélkülözö könnyét letörölje. A társadalom sokat tesz, több már nem is telik tőle. De ez a sok még sem elég, mert nincs benne rendszer. Abban fő most a város véneinek feje, hogy bevigyék a jótévedő az a rendszert, amely hiányzik belőle s amely ha meglesz, egyszerűen elég lesz abból a sokból, amely most kevés az inségnek isszonyu méreteihez képest. Szervezni akarják a jótékonyágot; a hatóság, mint centrum köré akarják a társadalom munkáját egyesíteni. Nem lelketlen paragrafus-gyártásról van itt szó. Azok a paragrafusok a legszebb, a legnemesebb humanizmus kátéját fogják alkotni, ha úgy sikerül megcsinálni, amint azok a nemes emberbarátok akarják, akik ennek a szép ügynek munkájukat, igyekvésüket szentelik. Akikre a döntés sora vár, a város intező urai, szedjék össze ne csak az eszüket, hanem a szívüket is. Csak így lesz foganatja a munkájuknak. Egy liberális, meleg szívvel kigondolt, emberséges érzéstől áthatott szabályrendeleten épülhet fel csak Budapest szegényügyi politikája. Ha ez meglesz és átmegey az életbe, akkor aztán bátran bekísérhetik majd a vak kódist — aki nem lesz.

— **Sör-pör.** Bécsben egy Löbl Sámuel nevű ügynök beporította a Dreher céget 49.000 korona provizió iránt, amelyet a budapesti *Király-söröző* eladásának közvetítéséért követelt. Ezt a keresetet a bécsi tartományi törvényszék ma elutasította azzal a megokolással, hogy Dreher Antal nem tett kötelező ígéretet a provizióra nézve, de még ha tett volna is, az nem volna érvényesíthető, mert a *Király-söröző* nem Dreher Antalnak, hanem egy részvénytársaságnak adták el.

— **Ügyvéd-kvóta.** Azt jelenti egy távirat Bécsből, hogy ma vezették be az ezredik ügyvédet az ottani ügyvédek jegyzékébe. Régen tulajdonítottuk mi e téren a császárvárost. A mi hétszáz ezer lakosunkra ezerkétszáz ügyvéd esik, míg Bécsben egy millió háromszáz ezer lakosra csak ezer ügyvéd jut. A mi lakosságunk kvótája szerint Bécsnek kétezerharsház ügyvédjének kellene lennie. Jó, hogy a közbizottság megállapításánál osztrák testvéreink még eddig nem hivatkoztak erre az előnyünkre is.

— **Öngyilkosság.** Merában ma Ries József liegnitzi keraskedő a vasútállomáson egy berobogó vonat elé vetette magát. A kerekék szétdarabolták a boldogtalant.

— **Uj asszisztensek.** A budapesti orvoskari tanári testület tegnap tartott ülésében dr. Dapsy Viktort első-, és dr. Borsosky Károlyt második asszisztensnévvel választotta meg a Récezy tanár vezetésével álló II-ik számú sebészeti klinikára.

— **Robbanás egy gyárban.** Csikágózból jelentik, hogy ott tegnap egy nagy gőzmosógézetben kazán-robbanás történt, amely az egész épületet romba döntötte. A robbanás következtében negyven ember járt szerencsétlenül. Eddig öt asszony és három férfi holttestét találták meg; két férfi és négy nő eltűnt. Huszonöt ember megsérült, többen súlyosan.

— **Gyorsíróverseny.** Az *Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület* e hó 24-ikén, vasárnap délután 2 órakor rendezte ez idei tavaszi, negyvenhatodik írásversenyét a képviselőház üléstermében. Feltevélek az első díjnal (4 arany) 220, a másodiknál (2 arany) 180, a harmadiknál és a hőlgydíjnal (1—1 arany) 150 szóttag írásra perenként. Vidéki versenyzők munkáinak díjazására lemtartva 3 arany. A legszebb és legszabatosabb pályanyertes stenogramm külön díja egy arany. Részt vehet az országgyűlési gyorsírók és az illető fokon már egyszer nyertesek kivételével a Gabelsberger-Markovits-rendszer minden követője és díja való igény nélkül bármily rendszerű gyorsíró.

— **A frakk és a nemzeti szín.** A szegedi közgyűlés elé legközelebb interpelláció kerül, amely szól az anyakönyvelő frakkjáról és a nemzeti színű vállszalagról, amely az esketéseknél az első kerületi anyakönyvelő frakkjára került. Az interpellációt dr. Lipkay Kálmán törvényhatósági bizottsági tag nyújtotta be a polgármesteri hivatalhoz, s a tenyege az, hogy a *frakk a nemzeti vállszalaggal sehogyszem illik össze.* A kérdés egyelőre annyiban érdekes, hogy dönti el majd Szeged város közgyűlése, annyi azonban bizonyos, hogy a frakk, bár nem magyar eredetű, általánosan elfogadott díszöltöny, amelyet széles ez országban feltűnés nélkül használtak idáig minden ünneppies alkalommal a díszmagyar mellett. Es maga a házulasandó férfi is, mikor életének legünnepesebb pillanatát éri meg, amikor Isten és ember előtt örök hűséget esküszik jövendőbeli életársának — az oltár előtt is frakkban jelenik meg. Hogy a frakk, amely ennyi tisztességben részesül, szegyet hoz-e a nemzeti színű vállszalagra, — erről dönt majd a szegedi közgyűlés. Egyébként bár volna már olyan rendben ez ország dolga, hogy ne kellene mástról interpellálni, mint az anyakönyvelő frakkjáról! . . .

— **A Nobel-féle békedíj és Magyarország.** A norvég storting által választott öttagu bíráló bizottság, melynek egyik tagja Björnsterne Björnson, levélben szólította fel Kemény Ferenc budapesti reáliskola igazgatót, hogy mint a berni nemzetközi békehivatal igazgatótanácsának tagja, küldje be javaslatát a Nobel-féle békedíjra, mely első ízben ez év december havában fog oda ítéletlen. Kemény igazgató Sutherland bárónét hozta javaslatba, aki nem csupán az egész világ békemozgalmának egyik legkiválóbb tagja, de a magyar békebarátok részéről azért is tarthat külön elismerésre számot, mert megalapítója és kezdetétől fogva tiszteletbeli tagja a Magyar Békeegyesületnek is.

— **A fizetéstelen török követ.** A madridi török követről van még mindig szó, s ha valami kedvező fordulat közbe nem jön, a madridi török követ egyáltalában nem lesz Madridban követ. Sok hónap óta nem kapott fizetést, s a sok hónapoz mindig sorakozik még egy-egy hónap, amely fizetéstelenül mulik el rá nézve. Az ok nagyon egyszerű és nagyon ismeretes: odahaza a kormány hiába nyul bele a kasszába, nem talál benne a madridi követ számára pénzt. A követ ur reklamált, sokszor reklamált, de hiába, semmi eredmény. Most tehát még egyszer és utoljára telegrafált Konstantinápolyba. Azt táviratozta, hogy ha nem küldik a legrovidebb idő alatt a fizetést, ott hagyja az állomását. Nem fizethet rá a hivatalára.

— **Willmann rehabilitálva.** Willmann tanár, akit tegnap esti mutatványában a közönség egy része megakasztott s egyik médiuma avval vádolt, hogy ő kiperarát s megfizetett ember, ma újból előadást hirdetett az *Uránia* színházba. Az előadás természetesen nagy közönséget vonzott s sokan inkább a remélhető lármás jelenetek, mint Willmann mutatványai kedvéért siettek az Urániába. Az előadást nem a szuggesztív erővel megáldott szemű tanár, hanem egy szelid nézésű rendőrtiszt kezdte meg, aki szinte könyörgő hangon kérte föl a közönséget, hogy a tegnap esti zajos jelenetek megismétlésétől tartózkodjék. Willmann tanár ezután általános csodálkozás közét kezdte meg mutatványait. Bekötött szemmel is megtalálta a közönség soraiban elrejtett gyűrűt, ugyancsak bekötött szemmel rátalált arra az urra, aki egy ivópohárból ivott s a pohárra, melyből hörpintett. Minden egyes mutatványát riadó tapsal jutalmazta a közönség és a kellemes külséjű, udvarias Willmann a maga részére hódította már az embereket, mikor néhány fiatal orvos közbekiáltott:

— Lássuk a labirynthust!

— Szivesen — mondta nyugodtan Willmann s már bekötötte a szemét a vattával bélelt vászonkendővel.

— Kösse be Somló doktor — kiabáltak a padokból.

Egy fiatal orvos, akinek nagy része van a tegnapi leleplezéseken: a szinpadra ugrott s be akarta kötni Willmann szemét, de kikötötte, hogy csak vatta nélkül teszi ezt. Ha pedig Willmann vonakodik, úgy ő maga fogja megmutatni a labirynthust.

A közönséget Willmann rokonszenves egyénisége és sikerült mutatványai annyira megnyerték már, hogy mitsem akartak többé tudni a leleplezésekről s hangos kiáltásokkal buzdították Willmann, hogy folytassa mutatványait. A labirynthus ily módon elmaradt s Willmann bámulatraméltó ügyességgel találta ki többek közét azt is, hogy a pályóban ülők milyen kívánságukat írták föl egy szelet papírosra. Nagy tapsal jutalmazták a tanárt, mikor az egyenesen az első sorban ülő Tóth Bélához, a kitűnő íróhoz lépett s kezét kinyitva vele, így szólt:

— Ezet kívánta tőlem. Ime!

E mutatványával azelőtt végképpen leszerelte a kételkedőket s nyugodtan folytatta érdekes mutatvá-

nyainak hosszú sorozatát. Előadás végen még egyszer hangsúlyozta, hogy nem akart emberfölötti dolgokat mutatni, mert ilyeneket ő sem ismer s mint orvos ilyenekben sohasem hitt.

Dr. Somlyó Nándor annak a kijelentésére kér fel bennünket, hogy Willmann tanár produkciójának tudományos és érdekes voltát sohasem vontuk kétségbe. Csupán a krétával földre irt vonal és város előlvasása, a könnyűterhű gyermek megsúlyosbodása és a névjegyelvasás iránt van kifogása.

— **Erőszakra — erőszak.** Konstantinápoly házában a minap hajnalban egy csomó falragasz jelent meg. Az volt rájuk nyomtatva, ami a büne a mai kormányok. Hogy maradi, konzervatív, a plakát falragasztói pedig reformokat követelnek. Törökországban ez kissé nehéz dolog. A rendőrség lekapatarta a plakátokat és most nyomozzák azt a vakmerőt, aki ki akarja forgatni a sarkából a török világot.

— **Tantóképző Zilahon.** Szilagyvármegye törvényhatósági bizottsága — mint nekünk táviratozzák — mai közgyűlésén jóváhagyta Zilah város képviselőtök az a határozatot, amelyben az a Zilahon létesítendő tantóképző-intézet előlajra huszezer koronát ajánl, egytall ugyanerre a célra a vármegye részéről negyven ezer koronát szavazott meg. Tudvalevő, hogy Zilahon a legújabb időkig volt tantóképző, de azt két évvel ezelőt Temesvárra helyezték át.

— **Házasság.** Kondor Alfréd, a Budapesti Gírópénztár-Egyetel Részvénytársaság cégvezetője tegnap vette oltár elé Bécsben Bányász Elzát, Bányász Károly nagykereskedő leányát.

Dr. Mattiassich Dező kir. közjegyző március 16-ikán vezeti oltárhoz az árva-nagyfalvi római kath. templomban Szemcsényi Sorohtát, id. szemcsényi Szemcsényi György nyug. főispán leányát.

Weisz Géza számviló tüézer-altiszt eljegyzte Kántor Ignác vendéglős leányát, Katicát, Budapestben.

— **A kenyérből jövedelme.** A kenyérből jövedelmének szétosztása tárgyában a nagybizottság csak tegnap határozott véglegesen és pedig azért, mert a bál után dr. Wekerle Sándor azt indványozta, hogy a bizottság folytatssa működését csak azért, hogy külön gyűjtést eszközöljön a bál kiadások fedezésére s ez által — a bál jövedelmét emelve — minél nagyobb összeget fordíthasson az inségesek segélyezésére. A gyűjtés fényes sikert eredményezett, amennyiben dr. Wekerle Sándor és Sacellary György buzdítózkodása folytán a kiadások fedezésére még külön 1996 koronát gyűjtöttek, úgy, hogy ezen utólagos gyűjtés folytán a bál tisztán 21.500 koronát jövedelmezett. Ezt az összeget a nagy bizottság a következőképp osztotta szét: a Podmaniczky-utcai kenyérotzónának 9000 korona; a IV. ker. inségesei segélyezésére 1000 korona; az V. kerületi népkönyha-egyesületnek 1000 korona; a pesti jótékony neügylet népkönyhájának 2000 korona; a hajléktalanok menhelyének 1500 korona; a pesti izraelita neügylet népkönyhájának 2500 korona; a budapesti VIII. kerületi általános közjótékonykossági egyesület népkönyhájának 4000 korona; a IX. ker. jótékony neügylet népkönyhájának 500 korona. A bizottság ezental esetleg még befolyó összegeket annak idején szét fogja osztani.

— **Betörés egy ékszerboltba.** Heuffel Lajos aranyművesnek a koronaherceg-utca 7. szám alatt lévő üzletében az éjszaka betörők jártak s onnan mintegy 20.000 koronát érő drágaságot elvittek. Heuffel rövid idő alatt másodsor történt betörés, amelyet most is valószínűleg külföldi feltettek követtek el. Az ellopott tárgyak között volt: 8000 korona értékű ezüst evészköz, 12 darab különféle karkötő, 15 darab ezüst tálcá, 40 pár különféle fülbevaló, 40 ezüst cigarettatartó, 10—12 darab tejes, teás, kávés kanna, 1 darab női aranyóra, vörös zománcnal 5 gránát brosz, 5 pár ilyen fülbevaló, 250 darab férfi aranygyűrű briliánsokkal s más drágakövekkel, 1 darab korall lánc közte fehér kövekkel, 40 darab ezüst gyufatartó, 15 darab ezüst bajuszké, egy eüst dohányszelence M. betűvel 7 águ koronával, egy kerékpár emlékérem 1900. szeptember Győr véséssel, 80 darab ezüst nyaklánc aranyozva, 30 arany Mária amulett, 20 darab különféle nyakkendőti drágakövekkel, 30 pár inggomb, 15 darab különféle arany brosz, 8 arany bajuszké, 30 férfi ezüst nyakkendőti stb. stb. A vakmerő betörőket a rendőrség nyomozza.

— **A Royal fogadóbeli öngyilkos.** Fraenkel Numát, aki a Royal-szállóban vasárnap virradóra főbe lötte magát, ma boncolták föl az orvostani intézetben. Fraenkel az öngyilkosságot két forgópisztolyal akarta végrehajtani. A bal kezébe fogott pisztoly azonban nem sült el, mert a jobb kezében tartott foggyver ravaszát korábban rántotta meg. Az öngyilkos harminckét esztendő, nős ember és mesterségére nézve nyomdász. Jómódú kopenhágai családából származik és temetése iránt is kopenhágai bátyja intézkedett táviratilag a budapesti izraelita szentegyletnél. A holttestet ma este szállítják el az orvostani intézetből és holnap délelőt temetik el az új izraelita temetőben.

(x) **Reparátor.** Kitiűnő háziszernek bizonyult csak és közzény ellen. A Rókus-kórházban 135 kísérlet történt vele: 124 esetben teljes gyógyulást, 9-ben javulás éretelt el. Kapható 2 koronáért a gyógytárakban. Főraktár: a Kálmán-téri gyógytárban.

(x) **Sárga olipőjt** tisztítsa az Eilfried-féle szab. sárgacipő-foltisztító olajjal, mely a foltokat egyszerű bedörzsölés után kiveszi és a bőrt puhítja. Kapható minden drogéria-, festék- és bór-kereskedésben. Főraktár: Eilfried J. és Fiai padlófőz- és festék-áru raktára, Budapest, VIII. József-körut 31/b.

(x) **Selyemvásárt** rendez e héten **Weiner Máttyás** dívatáru-háza (Budapest, Andrásy-ut 3.) Ezen párisi mintára meghonosított hetivásárokat az eladásra kerülő egyikkel hallatlan olcsósága miatt ajánljuk a hölgyek figyelmébe.

(x) **Köstudomásu**, hogy köbögés, rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban hatnak **egger mellyasz-tillái**. Kaphatók minden gyógyszerárban és drogériában. Doboza 1 korona és 2 korona. (Próbadoboz 50 illér.) Főraktár: **Nádor-gyógyszertár**, Budapest, VI. Váci-körút 17.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

Szezon.

Tavasz.

*Ez az idő, melyről most
Tillaárom, hajh,
Pusztitom a papirost,
Tillaárom, hajh,
Se nem tavasz, se nem tél,
Úgy a kettő között él,
Tillaárom, hajh!*

*Végig sáros a körút,
Tillaárom, hajh,
Sétál a lány: szép s a rút,
Tillaárom, hajh.
Fényes cölinderben vár
Utasarkon a betyár,
Tillaárom, hajh!*

*Gesztenyés már nem árul,
Tillaárom, hajh,
A jégpálya bezárul,
Tillaárom, hajh,
Erzsébetváros szavaz,
Il en nálunk a tavasz,
Tillaárom, hajh!*

Parlamentarizmus.

*Bécsben a cseh püföl vakon,
S Londonban az ír
Annyi angolt terem nyakon
Amennyit csak bír.*

*S ha itt harcias a szélbal
És folyik a vér,
Ott se mennek a szomszéba
Egy-két pofonér'*

*Kinek elhangzott az érve,
Ha ifjú, ha vén —
Seblázdát csöndben lemérve
Szépen hazamén.*

*Eddig a választás napján
Volt verekedés,
Most a honnak számos apján
Van fejtrepedés.*

*Eddig ott künn verekedtek,
S itt benn folyt a szó,
Emezek most berekedtek
— S óh, mily megható —*

*Dunán innen és Dunán túl
Csöndes lesz a vóks,
S útni — tempora mutantur —
Honatya, te fogsz!*

(#).

Szegény házmesterek!

— Jelenet. —

A házmesterek egyesületének elnöke: Javítani kell a helyzetünkön.

A titkár: Bizony, javítani kell. Már a lapok se támogatnak. Ma is hidegen nyilatkoztak rólunk.

Az elnök: Beadványt fogunk intézni a városhoz. Több jövedelem kell. Írja meg, hogy emeljék fel a kapupénzt.

A titkár: Mennyire?

Az elnök: De még mennyire! Éjjél előtt öt forint husz, éjjél után hat forint harminc.

A titkár: Megvan.

Az elnök: Azonkívül alapítunk ugynevezett közszónés-pénzt. Egy közszónés éjjél előtt husz krajcár, éjjél után negyven.

A titkár: Kitűnő. Más ötlete nincs?

Az elnök: Dehogy nincs. A lakó fizessen „csoszónás-pénzt” is. Olvasta, ugy-e, a novellákban, hogy „a házmester előcsoszónogott”? Nos, hát fizesse meg ezt is a lakó. Azonkívül fizessen negyven krajcár dörmögés-pénzt, s ha azt akarja, hogy a dörmögést elfojtsuk, fizessen ötven krajcár elfojtási-pénzt...

A titkár (lázbán): Fizessen, fizessen, mindig fizessen...

Az elnök (aki szintén tübbe jön): Fizessen garádics-pénzt, folyosó-pénzt, udvar-pénzt, lighthof-díjat, szemetes-pénzt, mángorló-pénzt, padlás-pénzt és pince-pénzt, pénzt-pénzt és pénz-pénzt-pénzt...

A titkár (örjögve csapkodja a papírra a tollat): Pénzt, pénzt!... fizessen-pénzt, házmester-pénzt, lakó-pénzt...

Az elnök: Az istenért, titkár ur! Mi baja?

A titkár (extázisban ordítva): Titkár-pénzt, az istenért-pénzt...

Az elnök: Hamar telefonáljanak a mentőkért!

A titkár (hörgő üvöltéssel): Telefon-pénzt, mentő-pénzt... (lefogják.)

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A főváros kölcsöne.** Mióta bizonyossá vált, hogy aláírások útján nemcsak előteremthető a harminc millió kölcsön, de tul is lesz jegyezve, az a legaktuálisabb kérdés, fogynak-e éni a bankok elsőbbségi jogokkal vagy sem. Hir szerint a banksoport tagjai közt nincs meg e kérdésben a szükséges egyetértés. Az egyik rész úgy vélekedik, hogy ragaszkodni kell a régi állásponthoz, már a bankok jó hirneve érdekében is, míg a másik rész, a nagyobb prioritás igénybevétele mellett van. Ezek hangsúlyozzák, hogy üzleti szempontból is kedvező a 57-es árfolyam, tekintettel a pénz olcsóbbodására és arra, hogy a kormány hajlandó a fővárosi papírok pupillaritása érdekében novelláris uton intézkedni. Ha a bankok képviselői közt várakozás ellenére, megegyezés nem jön létre, ez esetben szabad a vásár s a bankok mindegyike nagyobb összeggel csatlakozik az aláírókhoz. A mai nap folyamán a következő aláírások történtek:

Az **Adria** biztosító társaság nevében **Podmaniczky Frigyes** báró tudatta a polgármesterrel, hogy a társaság egy milliót jegyez abban az esetben, ha kötvények a pupilláris biztosságot megkapják. Aláírtak: Első magyar iparbank, Knaff Károly (Grácból) 300—300.000, Kohner Adolf 250.000, Reitter Antal, Weinberg Gyula idős Haggenmacher Henrik, Bródy Zsigmond 200—200.000, Basch J. H., Nemeshegyi Béla 100—100.000, dr. Pálffy István 80.000, Schwartz Kalmán 50.000, Preuszner Ferenc 30.000, Kanitz Adolf, Móhr Gyula (Ulm), Piesz és Krusz cég, Ehrenfreund Béla 25—25.000, Regele János, Deréki Gyuláné 20—20.000, Kiss Gyula 23.000, dr. Ciegler Emil, Leiderhofer 15—15.000, Katzky Lajosné 14.000, Unl Sándor, Bittó Gy., Nimmerlöt Vilma, Bizik Lujza, Teich János, Müller Rózka, Pichler Nándorné, Heller Ferenc 10—10.000, Sárközy Zsigmond 7000, dr. Spett Ferenc, Kern Gyula, Smay Jakab 6000—6000, dr. Gáspár Izidor, Rohonczy Gidáné, Rohonczy Gida 5—5000, Volf Márton, Korosy Dezső, Sopronyi Dezső, Debreczenyi Miklós, Singer Adolf, Fomank Jenő, özvegy Paur Lipótné 4—4000, Koch Károly, Aigner Sándor, Wehrmann Géza, Schramel Emil altábornagy 3—3000, Herz Irén 2500, Hell Jenő (Székesfehérvár), Sztéryeni Bertalan, Kertész Péter 2—2000, Wittinger János, Varga László 1600—1600, Nyul Sándor 1500, Varga András, Nagy Károly 1200—1200, Szalvator köztisztviselő, Hercz Adolf 1000—1000, Kammer Alfréd 600 koronát.

(*) **Adóktetés.** A fővárosi adóktétő-bizottságok folyó hó 13-án (szerdán) a következő helyrajzszámú házakban összeírt adókötelesekre vonatkozó III. osztályu keresetadó javaslatokat fogják tárgyalni, ugyanint a VI. kerület az 601—627, a VII. kerület a) bizottsága az 6486—6488. sz. a. külön meghívottakét; a VIII. kerület b) bizottsága 6338—6412. sz. a. külön meghívottakét.

Friss vizet!

Ma a főváros lakói megint két alcsoportra oszthatók. Az egyik alcsoportnak minden haja szála égnek áll. Ezek a flegmatikusok, akiknek az érzelmei ilyen formában nyilatkoznak meg, amikor a vízvezeték csapját megereszetik. A másik alcsoportnak — a negédeseknek — az oldala ki van furva. Ezt a kíváncsiság tevő. Mindenki ugyanis arra gondolt, mit iszik ilyenkor a vízvezeték igazgatója amikor a víz előszere-ttel tündöklök a nemzeti színekben? Sokan voltak, akik ezen a kérdésen a fejüket is törték és akadtak — ah! kevesen — akik ezen a kérdésen szivesebben törték volna a hivatalos közegek fejét. De azért a kérdés megoldatlan. Ami nem baj, mert amint azt az öreg Solon annak idején helyesen mondta: a víz sosem lehet jobb, mint az igazgatója.

Samos ez Budapesten igaz.

És a víz, amely a korrall haladva, immár a szecesszió színeiben ragyog előtűnk a pohárban, nem is bántja már a lelkünket. Elszokott ez egészen a köhők által gyakorta megénekelt gyöngyöző harmatosöppektől. Csak önkéntlenül is az a gondolatunk támad, hogy Budapesten mért nincsen mindezeideig akvárium. És a mai nap vörös vizének láttára kitor lelkünkől az óhaj:

— Akváriumot a magyarnak!

Igaz, hogy ennek nyomán rögtön megalakul a

főváros akvárium-i fő-, al- és pót-bizottsága, de mi ez ahhoz képest, hogy lefözzük a világhírű nápolyi akváriumot?

És micsoda experimentumokat lehetne a fővárosi ivóvízzel csinálni, ha a tanácsban volna érzék a praktikus dolgok iránt is! Levinni például a Quarneró mellé egy pohár vizet és megmutatni a tengernek. Azt hiszem, mindjárt volna itt Európában egy sárga tengerünk. Szegény Quarnerót az irigység megfészté. Vagy elvörösödnék szegényében és akkor Lueger sosem mehetne szárazon keresztül az Adrián. A közóhaj azonban abban a kíváncsiságban szsz-pontosul, hogy a tanács minden tagja igyék naponta egy liter fővárosi vizet. Egy hét alatt Budapestnek lesz a legkövérebb tanácsa. És ez lesz az egyetlen haszna a víznek.

Mert eddig azt láttuk: ha tisztították a csövet, zavaros volt a víz; ha nem tisztították, akkor is zavaros volt; ha akarták tisztítani: vörös vizet kaptunk; ha nem lehetett tisztítani: sárga volt a víz; ha lehetett tisztítani, de nem akarták: barna víz folydogált; eső után lombra földi békák gyűrtek a vízben, szél után pedig a mező fölmei tenyészték az italtunkban. Amióta pedig a vízvezeték nagy cső azt hiszi önmagáról, hogy szív és reped: vannak komoly emberek, akik a nyomor enyhülését a fővárosi víz dus (mondhatnám bus) tartalmának tulajdonítják. Hogyha ez igaz, akkor talán lehetne készíteni még egy ilyen vízvezetékét? Mért ne éljünk jól, ha már szegények vagyunk?

Pont.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Nemzeti Színház.** *Gringoire*, a kóbor francia poéta, aki dalaiva koplal és az *Akasztoiak balladáját* kevélyen deklamálja XI. Lajos szemébe: ma újra megjelent a nemzeti színpadon. Nem közönséges parádés szerep ez a Gringoire. A szabadság szelétét, az igazi költő varázsát dicsőíti Gringoire alakjában *Banville*, a szerző; van benne valami nemes lendület, ami a szívünkhöz szól és kiemeli ezt a darabot a szép frázisokkal dolgozó parádés színművek köréből. Igaz, hogy pózo'ni nem szabad annak, aki Gringoiret játszza. Nem szabad tulozni se a kóbor költő ébségét, se alkalomadtán kitörő pátosát. Egyaránt óvakodni kell a groteszk vonások és az ideális jelenetek túlságos kiszinezésétől. *Gringoire* egy nagy bohém tyurek, aki úgy énekel mint a madár; mindenben őszinte, naiv, természetes. Nem azért habzsolja be mohón az ételeket, hogy a karzatot megnevettesse, hanem azért, mert igazán nagyon éhes a szegény; és nem azért beszél ideális lelkesedéssel a kereskedő leánya előtt, hogy a földszintet megrikassa, hanem azért, mert ez a lelkesedés igazán a szívből jön. Mindebből az következik, hogy csak olyan színész adhat nekünk illuziót ebben a szerepben, akiben van meleg szív; aki maga is hevül, amikor Gringoire föllángol; akinek hangjában igazi érzés vibrál. *Mihályfi* azért alkalmas erre a szerepre, mert benne csakugyan megvannak ezek a tulajdonságok. Komoly, szép és megható, amikor elérzékenyedik; lelkesítő, amikor szegénységét elfelejti és átadja magát magas, önrzertes poétai hangulatoknak. S egyuttal kedves, szimpatikussá tudja tenni a könnyelmű, félszeg fiu ügyetlenségét. *Mihályfi* huszonkét évvel ezelőtt ebben a szerepben lépett föl először a nemzeti színpadon olyan nagy sikerrel, hogy *Paulaytól* rögtön szerződést kapott. Huszonkét év múltán ma is ő játszza *Gringoiret* és örömmel látjuk, hogy szép hangjából, nemes tüzből, gazdag érzéséből semmit sem vett el az idő. Csak a tapasztalása nagyobb, a felolgasá élesebb egyes részletek művészi kidolgozásában. A közönség vízzellett nézte és tapsokkal jutalmazta *Mihályfi* Gringoirejét. Új volt ma *Tuboly* kisasszony, aki a kereskedő leányát adta kellemesen, sok diszkrecióval. — *Banville* darabját a *Bölcső* előzte meg. *Schlenther* Pál, a Burgszínház igazgatója, ezt az előadást is végignézte a baloldal egyik földszinti páholyából és azoknak, akik fölkeresték, elragadtatással nyilatkozott a *Márkus* Emilia nagy művészetéről. (á. e.)

** **Hegyi Aranka színésziskolájának vizsgálati előadása.** *Hegyi Aranka* színésziskolájának növendékei, az iskola öt havi fennállása után, ma délután mutatkoztak be először a nyilvánosság előtt az *Uránia*-színház színpadán. Már akkor, mikor a magyar operet-színpadnak ez a zseniális művésznője elhatározta, hogy színésziskolát nyit, a legnagyobb reményeket fűztük ehhez a vállalkozásához s joggal feltehetjük, hogy *Hegyi Aranka* nagy és fényes művészi tehetségét, a színpadi pedagógia terén is érvényesíteni fogja. Ebben a reménykedésünkben nem is csalódtunk meg. Ma végignéztük a kitűnő művésznő növendékeinek első nyilvános előadását s éppenséggel nem tulozunk, amikor azt mondjuk, hogy az eredmény, amelyet ez a színésziskola rövid öt havi fennállása

után, ugy a növendékek tehetségének anyagában, mint a képzés eredményében felmutat, egyenesen meglepő. Előre tudtuk, hogy Hegyi Aranka az ő kiváló, finom művészi egyéniségének és nagy tudásának a bolygót rá fogja ütni erre az iskolára, de hogy ez olyan rövid idő alatt sikerüljön neki s iskolájának rövid öt havi fennállása után már kész eredményekkel álljon elő, azt mi, akik ismerjük a színészképzés száz meg száz nébzségeit és fáradságát, magunk se merjük felteni. Bárminő sokat vártunk is Hegyi Aranka iskolájától, mai vizsgálati előadásának eredménye még a mi nagy várakozásainkat is felülmúlta. Azt már megmondtuk, hogy Hegyi Aranka a maga finom művészetének és nagy művészi tudásának a hatását előre vártuk az iskola növendékein, de ezenfelül még arról is meggyőződünk, hogy ez a kitünő mesternő éles szemmel és biztos kézzel találja meg minden egyes növendékének a saját maga egyéni sajátosságait és ezt igyekszik a színpadi művészet nevelni. Az iskolának ugy az ének- mint drámai osztályát volt alkalmunk ma egyes énekszámokban, operett- és drámai jelenésekben hallani és látni arról, amit hallottunk és láttunk csak a legnagyobb elismeréssel lehet szólni. Az iskolának két énekes, „star”-ja Basch Nelli és Sugár Jolán. Mind a kettő a legszebb jövőnek néz elébe a színpadon. Szinte ellentéte egymásnak ez a két kis jövendőbeli primadonna: az előbbi barna szépség, mélységes, nagy fekete szemekkel, az utóbbi azok közül a székeségek közül való, amelyek vidám pajkosságukkal ragadnak el bennünket. Basch Nelli kisasszonytól egy részletet hallottunk a Zsidó nő című operából s Paris dalát a Szép Heléna operettből. Lágy, csengő és a további fejlődésre képes mezo-soprán hangja, éneklési előadása kitelezhető és játékbeli plasztikája a legmegnyerőbb. Sugár Jolán kisasszony a Bajazzokból a Madár-dalt, ezenkívül a Denevorból Adéli kupláját s még két duettet adott elő a Mignonból és a Kis szőke-nyerű operettből. Meglepően tiszta, erőteljes hangja van, amely minden érzéssel árnnyalásra képes; egyéniségének szubretszeti élelvensége pedig előre kijelöli jövendőbeli színpadi sikereinek a terepét. Az énekes lérfőnövédek közül Neumann Simont illeti meg az elsőség. Olyan erőteljes, tömör és szép baritonja van, mely pártját ritkítja. A fiatal énekesnek, ha a nyelvbéli nehézségeket legyőzi, (bécsi flu, aki most tanul magyarul), a legszebb jövője nyílik a színpadon. Csongrádi Róza a Bibliás asszony ismeretes János-kuplának a józsi előadásával igaz komikai hivatottságának adta jelét. A többi énekes növendék közül még Adamek Irmát, Sebők Adát, Vasvári Gizellát, Beregi Simont, Kalmár Bélát és Csatai Jankát említhetjük dicsegetéssel. Az utóbbi Csatai Zsófnak, a Népszínház telenhetetlen komikájának a leánykaja, aki szubtilis egyéniségével és csinos hangjával bizonyára megállapítja jövőjét a színpadon. A legnagyobb meglepetés azonban a drámai szakmában ért bennünket. Ennek a szaknak a növendékei közt egy ifjú leányka van, Bokros Margit, aki gyöngye a Hegyi Aranka iskolájának. Ez a fiatal leányka, alighogy kitesszi lábát a színpadra s alighogy megszólal, nyomban elárulódik benne az „isten szikra”. Azok közül az isten-áldotta talentumok közül való, akiknek igazi hivatásuk a színpad s akiket a jószág természet szinte predesztinált a színművészetre. Karcsu, finom alakja és kifejezésteljes arca már magában leköti az érdeklődést; amikor meg megszólal és mozogni kezd azonnal hatalmába keríti a nézőt. Ez a leányka szinte öntudatlanul, ösztönszerűleg talál rá olyan művészi finomságokra, amelyeket sok meglett színésznőnél is hiába keresnénk; kifejezésteljes, édesen csengő organumában pedig a pajkos jókedv skálája éppugy megvan, mint a megindító, mély érzéseké. Havi és Hetényi egyfelvonásos vígjátékában, a Tavasz Helen-t játszott, s ezenkívül a Heten vagynak című ismert Worths-worth-költeményt szavalta el. Minden további kritika nélkül elmondhatjuk róla, hogy már most, ugy ahogy van, bátran megállni helyét akár a Nemzeti Színház, akár a Népszínház ensemblejában. Azt hisszük, rövid időn fogunk is vele találkozni, vagy az egyik, vagy a másik színpadon. Figyelemreméltó tehetség Vitéz Róbert s különösen, ha egy kis helypítéséről leszokik, szép jövő néz rá. Horti Edét és Adamek Irmát említhetjük még, amely utóbbinak csinos énekhangja is van. Az iskola vizsgálati előadása rendkívül nagy érdeklődés mellett folyt le. Az Uránia nézőtere ritka, elégsz közönséggel zsúfolásig megtelt, amely megérdemelt tapsokkal jutalmazta az igazán szépművészi növendékszínekkel. Zajosan tapsolták Hegyi Arankát is, akinek több ízben kellett megjelenni a lámpák előtt. Az előadást Blaha Lujza is végignézte.

(M-s.)

•• A Vígsház március 15-ikén. A Vígsház március 15-ikén Hercegy Ferencnek egyre műsorán lévő Ocskay brigadéros című történeti színművét adja elő. Az előadást megelőzően Jászai Mari asszony el-

szavalja Szávay Gyulának Ezer tavasz című hazafias költeményét.

•• Magyar darab a bécsi Burg-színházban. Rákosi Jenő Endre és Johanna című történeti drámáját amely a Nemzeti Színházban is legközelebb kerül fel-
elevenítésre, a bécsi Burg-színház előzlege adatni. Dr. Schlenther, a Burg-színház igazgatója, aki tudvalevőleg Budapesten járt, a darab lefordításával dr. Gelber bécsi író már meg is bízta Endre és Johanna a jövő évadban fog Bécsben bemutatásra kerülni.

•• Színész-növendékek vizsgálja. Az orsz. magy. kir. színművészeti Akadémia növendékei vasárnap tartják a Várszínházban Beresényi Béla tanár vezetése alatt 5-ik vizsgálati előadásukat. Ez alkalmommal színrer kerül Ahol unatkoznak című 3 felvonásos vígjáték. Az előadásra jegyeket előjegyezteni lehet Sopronyi V. nagytözségében (Nemzeti Színház bérháza) és a Várszínház pénztáránál.

•• A Cirkusz-élet premiérje. Ivan Caryll és Lionel Monckton nagy operettje, a Cirkusz-élet, kedden, e hónap 19-én kerül bemutatásra a Népszínházban. A darabról az utolsó próbák serényen folynak napról-napra s nemcsak a színház személyzetének legnagyobb részét foglalkoztatják, hanem nagyszámú statisztériát is. Az operett második felvonásában, amely egy párisi cirkusz előcsarnokába és nézőterére gyűjti a darab személyzetét, a rendes zenekaron kívül második zenekar is játszik, a színpadon. Ugy ehhez a felvonáshoz, mint a másik kettőhöz — egy párisi boulevard, a háttérben a Nagy Operával és egy bál terem — teljesen új díszletek s az egész darabhoz változatos, fényes új kosztümök készültek.

•• Francia színészek a Vígsházban. A Vígsházban legközelebb vendégszereplő francia társulat előadásait iránt már most is rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik. A Vígsház igazgatója a műsor összeállításában arra is tekintettel volt, hogy családok, fiatal leányok is megnézhessék a vendégművészeket: ezért vette föl a műsorba Cyrano de Bergeracot és a Itálókocsk ellenőrt. A Cyrano de Bergeracot a társulat saját díszleteivel és kosztümjeiben játssza. A darab kiállítására csaknem 100,000 frankot költöttek.

•• A M. Kir. Zeneakadémia az Urániában. Az Orsz. M. Kir. Zeneakadémia teljessé egészült zenekara szerdán este mutatja be a klasszikus zenét ocsó helyár mellett az Uránia-színházban. A műsor gazdag és élvezetes estét ígér. Első számul Bach remek Concertóját játsszák. Ezt követi Chopin Versenyzene zongorára és zenekarra. A zongorarész Chován kálmán tanár tehetségű növendéke; Molnar Anna adja elő. Harmadik szám: Wagner hatásos Siegfried-Idyllje. Negyedik száma: Mihailovics Ödön báros Holdas éjjele, amelyben az énekrész Malczky Vilmosnál szép jövőt ígérő növendéke; Sternheim Malvin fogja énekelni. Utolsó száma a műsornak Beethoven örökbevisi Pastoralszimfóniája. A zenekart az intézet kiváló művésztanára, Hubay Jenő vezéri.

•• Ocskay brigadéros Pécsen. Óriási hatás mellett került színrer — mint Pécsről jelentik — az ottani Nemzeti Színházban Hercegy Ferenc diadalmas színműve, amely páratlan fővárosi sikere után most sorra hódít a vidéki városokban. Özvegy Tiszay Dezsóné kitünő társulata pompás előadásban mutatta be Ocskay brigadéros a pécsi közönségnek. Jeszenszkyne (Tisza Ilona), Kendé Paula (Dili), Vágó Béla (Szörényi), Rajz Ödön (Ocskay), Mezey (Ozorozy), Kozma István (Taries), Németh (Pyber) s a többiek is mind teljes ambícióval játszottak. A legnagyobb sikert a darab rendezője, Nádasy József aratta, aki mint a pécsi Nemzeti Színház művezetője ebben a szezonban már sokszor adta tanujelét kitünő rendezői hivatottságának, azonfelül a palóc szerepében fényes színészi talentumát is érvényesítette. Ocskay brigadéros egymás után háromszor került színrer telt ház előtt.

•• Előadás kísérletekkel. Szerdán délután öt órakor az Uránia első emeleti teli kertjében kísérletekkel kapcsolatos előadást tart dr. Nuriés József ezen a címen: A tűz. Először lesz az azoknak a sorozatos előadásoknak, amelyek az Uránia-Egyesület ezentul minden szerdán és szombaton délután rendez. Hat nagyobb kísérlet teszi változatossá Nuriés előadását, amelyre mérsékelt árak mellett jegy kapható az Urániában.

•• Népszínmű-premier a vidéken. Kerkes Mihály Elvezett boldogság című népszínművét, mely a Népszínház pályázatán dícsértelt lett kitüntető, a székesfehérvári bizottság kívánatára Halmai igazgató e hónap 16-ikán, szombaton hozza először színrer. A darab zenéjét Mártonfalvy György, a székesfehérvári színház karmestere írta.

•• Operaelőadás a Telefon Hirmondóban. A Figaro lakodalmát, Mozart a vig operáját adják ma este hosszabb pihenetése után először a magy. kir. Operaházban. A Telefon Hirmondó előfizetői abban a kellemes helyzetben lesznek, hogy az opera ez előadását odabáza a lakásokban is végighalghatják, mert a Hirmondó azt teljes egészében közvetíti fogja. Az opera közvetítés után az est folyamán érkezett híreit és táviratit olvastatja fel a beszélő újság, annak végezte után pedig 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Emke és az Elite kávéházából közvetít a Telefon Hirmondó.

Hat kicsi lány.

— Románc. —

Porszolt igazgató a kínai táncosnők szerződését felbontotta. Impreszáriójuk ragaszkodott a szerződés betartásához, amire ma este a Népszínházból rendőri karhatalommal vezették ki a hat kínai táncosnőt...

Elindula Kínából hat kicsi lány
Gésa vala Pey-Hóba' mind valahány...
Táncolva, dalolva
Egymásba karolva
Éneklő a hat kicsi lány:
Vivat! hejhó!
Az impreszárió!
Viruljon ó mind valahány
Meg az
Egy kicsi, két kicsi, 'rom kicsi,
négy kicsi, öt kicsi, hat kicsi lány!

S elérkezett hat kicsi lány öröme
Te hozzád is ifjú és szép Budapest...
S három dicső este
A publikum leste
A hat lány dalolni ha kezd:
Vivat! hejhum!
A nagy publikum
Viruljon is ő a dicső!
Meg az
Egy kicsi, két kicsi, 'rom kicsi,
négy kicsi, öt kicsi, hat kicsi nő!

De negyedik este a hat kicsi lány
Nem táncolt s im' megfejtvé már a talány
A motto leírja...
S hat kicsi lány sirja,
Szomorún most mind valahány:
Ó jaj! hejhó!
Az igazgató
Mennyire vendégszerető:
Tudja
Egy kicsi, két kicsi, 'rom kicsi,
négy kicsi, öt kicsi, hat kicsi nő!

(1)

MŰVÉSZET.

□ Ajándék az Iparművészeti Múzeumnak. Özvegy báró Liphay Béjáné több műtárgyat és könyvet ajándékozott az Iparművészeti Múzeumnak. Az ajándékok, amelyekkel az ajándékozó ismerteiten tanujelét adta az Iparművészeti Múzeum iránt tanúsított érdeklődésének, nemcsak rendkívül becsek, hanem hazagpótlóak is az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében.

□ A nemzetközi műtárlat. A Nemzeti Szalon igazgatója az eredeti tervtől eltérően nem zárja be e hó 15-ikén a nemzetközi tárlatot, hanem újitva tartja e hó végéig. A kiállításnak e két héttel való meghosszabbítása már azért is szükségessé vált, mert a főváros tanintézetei is mind csoportosan akarják megtekinteni a kiállítást.

SPORT.

•• Prága-Budapest. A tavaszi sport-szezon egyik legkiválóbb eseménye a prágai Slavánok budapesti szereplése lesz, amely alkalommal a Budapesti Torna Klubnak idén még veretlen első csapatával mérkőzik. Ez a küzdelem körülbelül meg fogja állapítani, hogy a B. T. K. mily eshetőségekkel versenyezhet a richmondi angol csapattal szemben, mert a Slavia jelenleg formája tetőpontján állván, nincsen messze az angolok mögött. Mindenesetre a Budapesti Torna Klub és a Slavia képességének összehasonlítására a Magyar Úszó Egyesület március 17-iki prágai szereplése lesz a legjobb alkalom.

•• Richmond. Anglia egyik legkiválóbb amatőr csapatának, a richmondi A. F. C. magyarországi vendégszerelése iránt már most nagy az érdeklődés sportkörökben, mert a jelenleg legjobb csapatainknak a Budapesti Torna Klubnak, Magyar Úszó Egyesületnek és a Műegyetemi Football Clubnak akkor lesz alkalma megmutatni, hogy jelenlegi kondíciójukban mennyire közelítik meg a hiruves angol csapatot. Az utóbbi egyesület jeles képességeire leginkább tavalyi szereplése vet világot, amikor is a berlini válogatott csapattal mérkőzvéen, 9:0 góallal verték meg. Ez oly nagy eredmény, amelyet a kontinensen még egyetlen csapat még csak meg sem közelített. Magyar csapataink, amelyek ez idő szerint már a legjobb bécsi csapatokat tulzárnyalták, ha nem is indulnak a győzelem reményében, mégis méltóan képviselve a hazai football sportot, tisztességesen meg fogják állni helyüket.

•• Üzvevény. A Budapesti Sport Club tegnap 10-ikén tartotta a Rudas-lőrűd uszodájában házi uszóversenyét. Az eredmények a következők:
Gyorsuszó bajnokság 100 méter: Radványi Zsigmond 1 perc 34 másodperc. Honfy J. Kornél 1 perc 44 mp. Kitaró úszás 400 méter: Kiss Géza M. U. E. 6 p. 4 mp. Ónody József M. U. E. 6 p. 69 mp.

Hátország 60 méter: ifjabb Römer Károly M. U. E. 59 mp. Traube Sándor B. Sp. C. 1 p. 12 mp. Gorka Ágost B. Sp. C. Rehberger A. B. Sp. C. (holtversenyben). Handicap 160 méter: Szajtay Zoltán 28 mp. előny B. Sp. C. Hollay József 13 mp. előny M. U. E. Kiss Géza scratch M. U. E. Onday József 6 mp. előny M. U. E. Nyeretlenek gyors uszása 100 méter: Tóth János, Balatoni U. E. 1 p. 26 mp. Hollay József M. U. E. 1 p. 30 mp. Lindner Imre Bp. III. ker. T. és V. E. Kitartó uszás 500 méter. (Dr. Grauer Vilmos tiszteletdíja.) Orlay O. M. Bóta Sándor, Traube Sándor. Végül vízi-póló match volt. A versenyt nagyszámu közönség nézte végig.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Gyujtogatással vádolt grófnő. Berlinből jelentő tudósítók: A szándékos gyujtogatással vádolt Schlieben Mária grófnő pürebén éjjel 2 és fél óraker hirdették ki az ítéletet. Az esküdtek nem bűnösnek nyilvánították a vádlottat, mire a bíróság jömlentő ítéletet hozott.

Back kisasszony.

Budapest, március 12.

Back Róza kisasszony tollforgató képességében senkinek sincs joga kételkedni. A váditanás végzésileg kimondotta, hogy a kisasszony hivatásos vezércikkíró.

A kisasszony levizsgázott a publicisztikából. Egy lélegzet alatt két fulmináns vezércikket ontott abból az alkalomból, hogy a váditanás elnöke némi kétséget fejezett ki a kisasszony irodalmi képességei iránt.

Tulajdonképpen pedig egy harmadik cikkről volt szó, mely az *Ungarischer Israelit* című felekezeti újságban jelent meg s amelyet az *Alkotmány* felelős szerkesztője Bonitz Ferenc besajtoptörölt.

Az inkriminált cikk nem szűkölködik erős kifejezések nélkül. Dörgedelmesen indul és emfázissal zárul. *Alávaló rágalmozásoknak* mondja a cikk mindazokat, kik a vérvád meséjét terjesztik. Mint ilyen első sorban az *Alkotmányt* jelöli meg s néhány lendületes fordulat után átadja a nevezett újságot a közmegegyezésnek.

Ezért indított sajtópört az *Alkotmány* szerkesztője. Az inkriminált cikk szerzőjeként Back Róza kisasszony jelentkezett, s mikor a váditanás nem akarta neki elhinni, hogy a tollforgatóban a vezércikkig emelkedett, azon nyomban megírta két vezércikket. A váditanás, mikor a vezércikkek végén ott látta a *Vederemot*, megadta magát és elfogadta a temperamentumos kisasszonyt vádolttnak.

Az ügyet *Zsitvay* Leó elnöklésével ma tárgyalta a törvényszék.

— Bűnösnek érzi-e magát? — kérdezte az elnök.

— Semmiesetre.

— Miféért?

— Mert mint a felekezeti sajtó egyik szerény munkása nem tührettem el szó nélkül, hogy Bonitz ur ellenünk áskálódik, hogy megtámadja vallásunkat, melyért hajdan annyit vér omlott.

— Ki ellen irányult a cikk?

— Általában mindazok ellen, akik a vérvád rágalmát terjesztik.

A kisasszony itt hosszabban kifejti, hogy milyen áldatlan munkát végeznek az antisemiták. Fanatikus hévvel és erővel deklamált ellenük, s újabb bizonyosságát adta, hogy a *Ungarischer Israelit*, melyet különben a kisasszony édes atyja alapított, kitünő munkaerőt bír a kisasszonyban.

De a tárgyalás kiengesztelő akkorddal zárult. A kisasszony ugyanis kijelentette, hogy a cikket Bonitz szerkesztő személyét és becsületét nem akarta sérteni.

Dr. Pollák Illés védő: Azt hiszem, hogy ezzel a nyilatkozattal Bonitz ur beérthető és visszavonhatná panaszát.

Ez meg is történt. Az ellenfelek egy pillanatra felgúszgatták a felekezeti villongást, s a törvényszék beszűntette a további eljárást.

TÁVIRATOK.

Róma, március 12. Egy félhivatalos lap a kormányt felszólítja, hogy ama hírlapi tudósítók, akik Olaszország közbiztonságának és közgazdaságának veszélyéről adnak hírt a külföldnek, utasítsa ki. Egy berlini hírlapíró már megfenyegette a kiutasítással.

Miniszterválság Németalföldön.

Hága, március 12. Mint a Reuter-ügynökség jelenti, a kamarának a hadseregről szóló törvényjavaslat felett történt szavazása következtében a hadügyminiszter le fog mondani. A szavazás azonban, mint általában hiszik, nem fog kabinetválságot maga után vonni.

Az angol király esküje.

London, március 12. A felsőház tegnapi ülésén *Braye* törvényjavaslatot nyújtott be, amelyben azt indítványozza, hogy *töröljék el az esküt*, amelyet az angol uralkodók trónralépésük alkalmával tenni szoktak és amely a katolikus vallásra nézve sértő tartalmu.

A délafrikai szabadságharc.

London, március 12. *Botha* és *Kitchener* tegnapielőtt találkoztak az ugynevezett Ágyu-hegyen. *Botha* lóháton érkezett egyedül, *Kitchener* szintén lovon ált titkára kíséretében.

London, március 12. A Reuter-ügynökség jelenti *Laurengo-Marquez*-ből tegnapi kelettel: *Botha* hajlandó magát megadni és fegyverszünetet kért, hogy *De Wet*-tel érintkezésbe léphessen. Azt hiszik, hogy *Botha* az esetben is megadja magát, ha *De Wet* nem tenné le a fegyvert. Minthogy a boeroknak nincs lövőkészletük tüzersegük számára, nemcsak nehéz ágyúkat, hanem *Pompo*-ágyúkat is ellássák. A vasut mentén *Lourenço-Marquez* és *Pretória* között nincsenek boerok.

London, március 12. *Lord Kitchener*nek egy mai keletü távirata jelenti: *De Wet* Brandforttól északra van. Folytonos esőzések akadályozzák az angol csapatok mozdulatait. *Gorringe*, *Delisle*, *Greenfell* és *Hennikos* parancsnokok a Fokgyarmatban két boer osztályt üldöznek.

Brüsszel, március 12. *Krüger* kijelenti, hogy lehetséges, hogy az angolok *Bothát* megadásra fogják kényszeríteni, de a kapituláció ebben az esetben csak *Bothára* lehet kötelező; *De Wet* és a többi boer folytatni fogja a háborút.

London, március 12. *Johannesburgi* jelentések szerint ott a háborút befejezettnek tekintik. A Fokvárosba menekült lakosságának meg fogják engedni, hogy visszatérhessenek *Johannesburgba*.

Angolországból temérdek munkás készül Transvaalba, mert valószínű, hogy a bányák üzemének folytatásuk hiány lesz munkásokban.

Fokváros, március 12. A pestis veszedelmes arányokat ölt. Ma tizenöt újabb megbetegedés fordult elő. Harminchét ember megfigyelés alatt van. A betegség most már a jobboldali lakosságot is megtámadja. Egy európai embert és családját kórházba vitték. De több megbetegedés is fordult elő az európaiak között.

London, március 12. Az alsóház tegnapi ülésén, a hadügyi költségvetés tárgyalása során *Douglas* ühívja a Ház figyelmét *Colleville* tábornoknak az ügyre, akit a dél-afrikai háborúban Sannaportnál és *Lindley*-nél tanúsított magaviselete miatt bűmentették a gibraltári főparancsnokságtól. Új vizsgálatot kér ebben az ügyben. *Brodrick* hadügyminiszter elenzi az új vizsgálatot és a legszigorúbban elítéli *Colleville* tábornoknak Sannaportnál tanúsított magatartását, ahonnan azt jelentette, hogy az ellenség angol ágyúkat foglal el. Azzal is vádolták, hogy *Lindley*ben nem szabadította meg a yeomanry-csapatokat. *Roberts* azt jelentette, hogy *Colleville* két ízben a vállalkozó kedv és itélőképesség kiányát árulta el. Ezért hívták vissza.

Páris, március 12. A francia boer-bizottság elhatározta, hogy az Európában és Amerikában alakult boer-bizottságok között nemzetközi szövetséget hoz létre, amelynek az lesz a feladata, hogy az egész világ közvéleményében, Angliát is beleértve, továbbá az összes parlamentekben és valamennyi kormánynál odahasson, hogy a hágai békekonferencián kimondott határozatokban foglalt eszmék érvényre jussanak.

A népszámlálás Csehországban.

Prága, március 12. A cseh királyságban a népszámlálás eredménye szerint 6,277,245 lélek lakik, míg az előző 1890-iki számláláskor a lakosság száma 5,809,407 lélek volt katonaság nélkül. A gyarapodás 8-05 százalékos.

A római klerikálisok.

Róma, március 12. A községtanács tegnapi ülésén a klerikális városi képviselők bejelentették lemondásukat. A karzati közönség erre ujongásban tört ki és a *Garibaldi*-himnusz énekelte, azután a *Piazza-Colonna*ra vonult, ahol tüntetni akart, de a rendőrség szétkergelte.

Forrongás mindenfelé.

Genua, március 12. Rio de Janeiróból riasztó híreket hoz a táviró. Ezek szerint Brazília fővárosában monarchikus jellegű forradalom van kitörésben. A csapatok konszignálva vannak és az egész flotta fűtött kazánokkal harcra készen horgonyoz a kikötőben.

Athén, március 12. Az egész országban aláírások folynak egy kérvényre, melyet a királynak átnyújtanának, hogy hívják össze a nemzetgyűlést, mert a jelenlegi tartóhatatlan állapotok miatt a lakosság édegedetlensége nőttön.

Madrid, március 12. A tegnapi este zavargások alkalmával 14 ember sebesült meg. A sebesültek nagyjából csendőrök.

Madrid, március 12. A Fabra-ügynökség jelenti.

Ripoliban (Gerona tartományban) tegnapi véres összejövetelre került a dolog a csendőrség és egy tüntető néptömeg között, amely munkát és kenyeret követelt. Egy tüntető megölték és három megsebesítettek.

Tlemazen, március 12. El Aisa francia terület közelében a marokkói törzsek mind föléadtak. A francia hatóságok csapatokat küldtek ki a veszélyeztetett vidékre.

A kínai bonyodalom.

Sanghai, március 12. A *Gazette de China* közlése szerint *Liou-Kun-Si* alkirály emlékiratot terjesztett a kínai udvar elé, amelynek alapján a reformterveket óhajtja létesíteni. A reformterv a következő pontokból áll:

1. Alkotmány behozatala állandó alapon.
2. A tanítás módszerének teljes átalakítása.
3. A hivatalnoki karnak kvalifikált egyénekkel való betöltése.
4. Új hadsereg szervezése rendes sorozás utján.
5. A pénzügyek rendszeres átalakítása.
6. Egy császári bank felállítása, amelyik egész Kínában érvényes bankjegyeket adjon ki.
7. Szabadsajtó behozatala.
8. A kínai és mandzsu megkülönböztetés megszüntetése.

Berlin, március 12. A *Lokalanzeiger*nek egy pekingi távirata szerint tegnapielőtt a diplomácia részvételével nagy katonai pompával ment végbe a mult esztendő katonai áldozatainak végleges ünnepies temetése. 33 angol katonát az angol követség kertjében, 4 német és 5 olasz tengerészkatonaát a közös német-olasz-osztrák-magyar temetőben helyeztek örök nyugalomra. A temetés délután négy óraker evangélikus és katolikus rítus szerint történt.

A finnek eloroszítása.

Kopenhága, március 12. A *Ritzau*-ügynökség jelenti Helsingforsból, hogy *Miklós* cár elvetette a finn szenátusnak azt az indítványát, hogy bizonyos Finnországra vonatkozó okiratok jövőre is Finnországban és nem Péterváron őriztessenek.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 12. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mértékadó külföldi piacok bágyadt hangulatot jelentettek s tekintettel az enyhe időjárásra, nagy kínálat lépett fel s az irányzat bágyadt lett.

Köttettek: Buza tavaszra 7.88—7.84, május-júniusra 7.90—7.94, őszre 8.01—8.—, rozs tavaszra 7.85—7.84, őszre 7.08—7.10, zab tavaszra 6.60, tengeri május-júniusra 5.47, július-augusztusra 5.57 korona. Egyébként jegyeztettek: rozs május-júniusra 7.78, repe augusztus—szeptemberre 12.75—12.85 korona.

Zárlatok maradiak: Buza tavaszra 7.81—7.82, május-júniusra 7.87, őszre 7.98, rozs tavaszra 7.81—7.82, őszre 7.06, zab tavaszra 6.58—6.59, tengeri május-júniusra 5.43 korona.

New York, március 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/4 (8 1/4). Áprilisra 8.22 (8.35). Júniusra 8.37 (8.40). New-Orleanstan helyben 8 1/2 (8 1/2). — *Peivólem*: Stand white New Yorkban 7.95 (7.95). Stand white Philadelphában 7.90 (7.90). Refined in Cases 9.— (9.—). Credit Balances at Oil City 1.28 (1.28). — *Zsir*: Western steam 7.90 (7.85). Rohe és Brothers 8.10 (8.10). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Márciusra 48 1/2. (—). — Májusra 46 1/2. (46.—). Júliusra 45 1/2. (45 1/2). — *Buza* irányzata gyenge. Piros ősz helyben 79 1/2 (80 1/2). Márciusra 79.— (79 1/2). Májusra 79 1/2 (79 1/2). Júliusra 79.— (79 1/2). Szept-re —.— (—.—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — *Kávés*: sair Rio 7. sz. 7 1/2 (7 1/2). Márc-ra 5.90 (5.85). Júliusra 6.— (5.90). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3 1/2 (3 1/2). — *On*: 26.80 (26.72). — *Rés*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. Márc-ra 73 1/2 (73 1/2). Májusra 75.— (75 1/2). *Tengeri* irányzata szilárd. — Márciusra 39 1/2 (39.—). — *Zsir*: Márciusra 7.57 (7.42). Májusra 7.60 (7.55). — *Szalonna* short clear 7.70 (7.60). — *Sertlshus*: Márciusra 14.70 (14.55). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napló. Szerda, március 13. — Római katolikus: Nicefor vi. — Protestáns: Roderig. — Görög-ország: (február 28.) Vazul. — Zsidó: Adar 22. — Nap két óra 2 perker. — Nyugszik 5 óra 45 perker. — Hold két órelőtt 1 óra 4 perker. — Nyugszik délelőtt 9 óra 50 perker.

A horvát miniszter fogad d. u. 4 óraker. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 órától 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

Országos Képtár és a *Díver*-kiállítás az Akadémiában nyitva délelőtt 9—1-ig. Nemzetközi kiállítás a Nemzeti Szalonban d. e. 9 órától este 8-ig. Belépődíj 1 korona.

KÜLÖNFÉLÉK

Szeretlek.

Hol nem fakón sütrött a nap,
S a szív örökjü vágyba kap,
Ahol rénk borul a fény,
Ha ott lehetnél az enyém,
— Hogy szüna hangom a tavaszba,
Az illatozba,
A színes fellegeknek:
Szeretlek . . . !

E gyöttrő sütkéségben,
S órában álmatlan éjjeleknél
Halkan
Suttogja ajkam:
Szeretlek . . . .

Fáy Mándor.

— Babok élete Szahalin-szigeten. Kelet-szibériai lapok hajmeresztő dolgokat irnak a Szahalin-szigeten élő rabok életéről. Az adatok annál figyelemre méltóbbak, mert hivatalos lapok közlik és számbavéve, hogy még így is mennyit hallgatnak el bizonyára, megdöbbentő dolgokat olvashatunk ki a sorok közül. Az *Amurszki Kraj* című lap, amelynek minden sora előleges cenzurát meggyát, például egy szahalini börtön igazgatójáról ír, akinek nevét is megemlítette, de a cenzor keze kihuzta a levonatóból. A rettenetes fogházigazgató híre San-Francisczókig elterjedt, ahol keresztet vetnek az emberek, ha a nevét hallják. A börtön lakóit, amelyen uralkodik, jóformán naponként megkorbácsolják egyszer, még pedig jelentéktelen okok miatt. Két fegyencet azért kancsukátatott meg, mert munkaközben a szabadban, a csapós hidegben egy kupica pálinkát merészeltek lekotyogtatni. A nőket ökölepásásokkal és rugásokkal tisztelik meg a porkolábok. A börtön kórházába nagyon nehéz bejutni a betegeknek, mert a börtönigazgató önkénykedése háttart nem ismer s a beteg foglyok azért, ha csak lehetséges, elkerülik a kórházba jelentkezést. Egy fegyenonó áldott állapotunk érezte magát és kórházba kívánczolt. De a felvétellel megbízott hivatalnok a pokolba küldte és csupán egy orvos közbenjárására juthatott kórházba a szegény nő. A kórházakban pedig példátlan a rendtelenség. Megegett például, hogy egyazon estén egy kórházi szobában öt petróleumlámpa égett és egyetlen sem volt lámpaüveg, mert a felügyelő kijelentette, hogy takarékoskodni kell. A betegek a bűzhödött levegőben kínlódtak.

Legborzasztóbbak azonban azok a leleplezések, melyeket valami Mersanov nevű ember tesz közé egyenások az idézett lap hasábjain. Elmondja, hogy egy hatszáz foglyot számláló feyintézet igazgatója mekkora éktelen dühbe gurult egyszer, mikor

egy fegyencét valami engedelmességgel vádolták. Akkorát csapott öklével a boldogtalan ember arcára, hogy az szó nélkül hanyatt vágódott. Azután ráparancsolt a porkolábra, hogy most vigyék vissza zárkájába, amely parancsot a porkoláb úgy hajtotta végre, hogy bórhurkot vetett az elítélt nyakába s annál fogva huroolta végig az udvaron. Ugyanez az igazgató észrevette egyszer, hogy zavart agyu, lelki beteg rab nem süvegelt meg egy tisztviselőt. A büntetés megint a lasso volt, számlálhatatlan kancsukautétek kíséretében.

Egy másik fogházigazgató, akinek foglyai nők voltak, olyanformán élt vissza hatalmával, hogy ráparancsolt egy felügyelőre, huroolja egy barátja lakására a megnevezett rabnőt. A kérdéses rab — egy fiatal, bájos leánya — vonakodott, de ekkor éjjeli 11 órakor az igazgató nyitott be hozzá s azzal fenyegette, hogy rögtön megvasaltatja lábát, ha nem engedelmeskedik és maga huroolta el barátja lakására a leányt. Az orosz feyházi tisztviselők gyöngye becsületézéséről is érdekes dolgokat mond Mersanov. Elbeszéli, hogy olyan tisztviselők, akiknek havi fizetése 100—150 rubel, 200—250 rubelt költenek el havonkiut pálinkára. És micsoda súlyos munkát rónak a Szahalin-sziget rabjaira! Gyakran igás lovaknak használják őket és épületnek való gerendákat buzatnak velük versztekre. A „kényszerházasságok“ intézményéről is sok érdekeset tud Mersanov. Jóllehet Szahalin kormányzó több ízben megtiltották, mégis divik ez az intézmény. A fölöttes hatóság a frissen érkezett rabzállítmányokból kiválogatja a nőket s külön barakkokba osztja el őket. Azután rájuk szabadtítja a „körüket“, az ellátásul férfi-rabokat. Akit a férfi kiválaszt, az a feleség, ellenkezésnek nincsen helye. Az ilyen vadházasságok rendszerint a legborzasztóbban érnek véget. A találomra összeakadt pár ember meggyüli egymást, a férj szabadjára bocsátja állatias ösztönét s megköveteli az asszonytól, hogy rabszolgája legyen s hogy helyette dolgozzék. Jutalmul azután van üteg bőven. O maga azonban iszik és kártyázik. Számtalan esetben véres katasztrófa lett a vége ezeknek a kényszerített házasságoknak.

— Az utkaparó herceg. Kréta szigetén az utak nem lehetnek valami kifogástalan állapotban, legalább a következők esetből ezt lehet következtetni. György görög herceg, krétai kormányzó kedvenc kiránduló helyéhez egy kocsiut vezet, mely több helyen nagyon rossz állapotban volt. A herceget bosszantotta a hatóságok hanyagsága és eltökélte, hogy példát ad nekik kötelességük pontosabb teljesítésére. A mikor a kocsijával az ut hiányos részéhez ért, parancsot adott kocsisának, hogy maradjon hátra, míg ő két hadsegédével együtt, csákánnyal és lapátal fölfegyverkezve, fúrge kézzel munkához látott. Így dolgozott a három férfi, akiknek életükben még aligha volt csá-

kány, vagy lapát a kezükben, több óra hosszat az ut javításán, miatt a város lakosai a farsang zajos örömeinek engedték át magukat. Egy török férfi haladt arra, ki csodálkozva látta fejedelmét a szokatlan munkában.

— Ne fáradj vele, uram, majd holnap eljövök és kijavítom! — szólt a török.

— Ha segíteni akarsz, akkor tedd meg azonnal! — felelt neki a herceg.

A török engedelmeskedett, levette a kabátját és a négy férfi oly szorgalmasan dolgozott, hogy az ut nemsokára ki volt javítva. A herceg 20 drachmát nyomott a derék török férfi markába és megparancsolta neki, hogy ne mondja el senkinek, aminek most tanuja volt. Ugy látszik azonban, hogy a török nem volt elég diskrét, mert Kréta szigetén most széltilében beszéltek, hogy György hercegből milyen jó utkaparó vált volna, ha a véletlen koronát nem juttat neki osztályrészl.

— A mlói Venus. Páris e világhírű szobra az 1870—71-iki ostrom alatt nagy veszélyben forgott. Jules Simon, aki akkor a szépművészetek minisztere volt, magához hívatta Cresson rendőr-önököt. Cresson most ügyvéd Párisban s e találkozást most megjelent könyvében a következőképpen írja le:

— Cresson! — szólt Jules Simon. — A várost bombázzák s egy bomba könnyűszerrel a Louvreba tévedhet. Meglehet, hogy az ellenség betör a városba, tehát eleve gondoskodnunk kell kincseinkről. De mindenképpen egy szobrot kell biztonságba helyezniünk, mely becsesebb, mint valamennyi összkincsünk. Nem mondom meg, hogy melyik szobor az és ön se mondja meg nekem, hogy hová rejtette. Ha az ellenség elfoglalja a várost, nyugodt lélekkel mondhatja, hogy nem tudja, milyen szoborról van szó, én pedig őszintén megvallhatom, hogy nem tudom, hová lett a szobor.

— Másnap reggel — ugymond Cresson — zárt ládát találtam házam udvarán. Sokáig tépelődtem, mitevő legyen vele; utóbb elhatároztam, hogy sirt ásátok a temetőben s eltemettem. De ez a romantikus terv több ok folytán nem volt megvalósítható. Temetkezésnél sok ember van jelen, aztán a láda nagysága jóval nagyobb, mint a rendes koporsó . . .

Megzitem tehát a köztársasági gárda ezredesének, hogy vezesse el robbanó anyaggal telt ládát küldök neki, rejtjele a kaszárnya udvarán. Jules Simon jelenlétében fel is tettük a ládát a kocsi s a másnap a kaszárnya trágyadombjai közé rejtettük. Harmadnapon levittük a pincébe és kályhát építettünk a láda köré. Itt hevert az antik világ legbeesebb műemléke az ostrom végéig.

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNJÁK.

— Legkevesbé sem. Szívesen látom, felelt Andrej, csak úgy bajtársi érzésének engedve. Valójában az egész ügy oly kevésbé érdekelte, hogy még a nevét sem kérdezte meg az embernek. Mulasztását ugyan csakhamar felismerte s megkérdezte az őrszem nevét.

— Szepin, felelt Vatajko. Vagy egy éve, hogy találkoztál vele; bejövét a határon.

— Emlékszem már, szólt Andrej.

Eszébe jutott az átmenése a határon, a zajos utak; mily messze volt mindez most!

Szepin rövid idővel Vatajko után jött. Először egészen megrémítették a találkozás szokatlan körülményei. De nemsokára visszatértek túladrad hőbeszéde, katonás mozdulatai. Andrej beszédén s viselkedésén nem látszottak különös zárkózottság vagy ünnepélyesség jelei; csak éppen valamivel szórakozottabb volt a rendesenl.

Felidéztek a határ régi emlékeit, Vulicsot, Dávidot még Ostrogorszkyt is. Szepin három hónappal ezelőtt a déli vonalon tért vissza Oroszországból. Idejének java részét Odesszában töltötte s ezért Andrej megkérdezte, hogy mint vannak az odavál forradalmárok, Lewsin Klein s a többiek. Mit érdekelhetne most mindez? Maga is elesodálkozott kíváncsiságán. Mégis szokatlan örömet okozott neki mindez a hiábavaló újság; úgy érezte körülbelül, mint amikor valaki köveket hajgál egy mély kutba, amely azonban nem ad visszhangot.

Elbeszélgettek mindenféléről, hanem soha egy szóval sem érintették a merényletet. Csak

azok a bizonyos hézagok s szünetek a társalgásban mutatták valami közlő nagy esemény árnyékát.

Szepin tea mellett elmondta, hogy a kapus katonás viselkedése s parancsoló hangja miatt rendőrtisztnek nézte s nem is akarta beengedni. Ketten nevettek, Andrej gyengén mosolygott. — Elvből megitta teáját s megette kenyérét, nem feledkezvén meg a test és szellem viszonyáról.

Vatajko is belefogott valami adomába.

— Ideje lesz mennünk — vágta el Andrej szava a mondatot. Azonnal fölállottak.

A bucsu a lehető legegyszerűbb s legrövidebb volt. Hármuk közül senkinek sem volt kedve sok szót vesztegetni. A két fiatal ember orosz szokás szerint megölelte Andrejt.

— Isten veled testvér! szölt Szepin, először s utolszor használva a bizalmas második személyt.

Vatajko a hátsó lépcsőhöz vezette társát s mindketten eltűntek. Andrej egyedül maradt, még husz percig kellett várnia. Csak az utolsó pillanatban szabadott megjelennie, hogy lehetőleg csökkentse annak a lehetőségét, hogy utközben csufosan elfojjék.

Andrej egyedül könnyebben érezte magát, mint társainak szeme alatt. Nem bánta, hogy senki más nem jön be. Hanem gondolatait összpontosítani most még sokkal kevésbé bírta, mint azelőtt. Gondolatok rendszertelen töredéke, elmoszolt emlékek üzték, hajtották egymást agyán át oly lázas gyorsasággal, hogy teljesen elvesztette minden ítéletét az időre. Minden két percben órájára nézett; azontul meg volt győződve, hogy itt van már az idő, a várva várt pillanat.

Végre eljutott a peremutató a III-ra. Andrej feltette kalapját s elindult utolsó sétájára a városon keresztül: Még egyszer meg kell ugyan tennie, de hát az nem is egészen séta lesz . . .

Sietve fordult be a Jekaterinuskájába, ahonnan néhány hét előtt olyan hírtelenül el az élok sorából. Azután meglassította lépéseit s nyugodtan nézte feje felett a hosszú két csikot.

A méltóságteljes, örök nap vigan ragyogott

feleutján a Zenith felé és bőkezűen szórta éltető sugarait a nyüzsgő városra, az örök változó földre, a haragos, bolondos, békétlen emberekre. Mozdulatlanul, szeplőtlenül nézte tágra nyílt szerető szemként legkedvesebb gyermekeit és csodálkozott, hogy ugyan mért is nem tudják jobb hasznát venni a melegnek, az örömmek, az életnek, amelyet ad nekik.

Az ég sötétkék boltjának mélységein fehér, szagotot felhők uszkáltak. Egy szellő sem zavarta az átlátszó levegőt. Egyike volt ez a kevés szép tavaszi napoknak, amelyekkel a természet olyan ritkán lép meg az éjszaki fővárosát. Még Andrejnek is örömet okozott ez a szép idő — a maga módján; nyugodt volt, hogy a cár nem halasztja el reggeli sétáját.

Ez igen fontos volt reá nézve. Az összeesők ugyanis arról értesültek, hogy a cár szokottál korábban hagyja el a várost, — talán már holnap — holnapután. Ilyen körülmények között ilyen nap valószínűleg istenáldás.

A palotatérig, ahol el kellett követnie a merényletet, jó nagy távolság volt. Andrej gyalog tette meg, mert így sokkal függetlenebbül szabályozhatta sebességeit, úgy hogy éppen az utolsó pillanatban érkeztek a tett helyére. Különbön is gyalog kevésbé vonta magára a kémek figyelmét, akik egész seregekben lepték el a cár sétahelyét.

Egykedvű, nyugodt lépésekkel ment végig a Lafonszkája-uton, a Transfiguráció-téren és a Taurida-ut egy részén, részint az emberárral, részint vele szemben. Reccartájára gyors egymásutánban vetődtek a képek — fiatalok, öreg arcok, vigak és komolyak, lovak, kocsik, üzletek, rendőrök — de nem hagyta semmi nyomot, — amint jöttek, el is tűntek. Csak arra volt gondja, hogy el ne téveszse a rendes lépését. Ilyenformán elért a Taurida-kert sarkáig, amikor két teljesen idegen megjelenés megdöntötte teljes lelki egyensúlyát s háborgást vitt lelkének a nyugalomába. Pedig azt hitte, örökre lecsillapodott.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Magyar Jelzálog-Hitelbank. Az igazgatóság és a fettyélev-bizottság által jóváhagyott, 1900. december 31-ikével lezárt mérleg szerint a bruttónyereség az 1899-ről áthozott 616.688 korona 30 fillér hozzászámításával 6,067.436 korona 83 fillér és a tiszta nyereség, a kezelési költségek és adók levonása után, a múlt évben kimutatott 4,829.908 korona 40 fillérrel szemben 4.903.110 korona 37 fillért tesz ki. Az igazgatóság a folyó hó 31-ére egybehívott közgyűlés elő azon indítványt fogja terjeszteni, hogy a forgalomban levő 150.000 darab részvény után részvényenként mint a múlt évben 25 frank osztalék fizetessék, továbbá: 300.000 korona az árfolyam-különbözeti tartalék-alap, 30.000 korona az intézeti nyugdíj-alap javadalmazására, 30.000 korona az intézeti tisztviselők és szolgák külön jutalmazására fordíthatók és a fennmaradó 625.843 korona 17 fillér a folyó évről elővitessék.

A mérleg tiszta nyereségnek 27.000 koronával kisebb összeget mutat ki, mint az elmúlt évben. Ez a csökkenés azonban csak látszólagos, mert az 1900. év üzleteredménye 32.000 koronával haladja meg a tavalyi eredményét. 1899-ben ugyanis 1900-ra 59.000 koronával kisebb nyereséget vittek át, mint 1898-ról 1899-re.

Az a nagy siker, amelyet e számok dokumentálnak, annak a törekvésnek az eredménye, amelyen a bank vezetősége elismerésre méltó tevékenységgel munkálkodik: hogy hatalmas külföldi és belföldi összekötéseit minél nagyobb mértékben intenzíve fokozza. A bank gondos vezetőségének ez a törekvése nagy mértékben járult annak az elsőrangú nyívónak az eléréséhez, amelyet a Magyar Jelzálog-Hitelbank pénzügyeinek között elfoglal. Bizonyító példa erre a Beck Nándor elnök-vezérigazgató által Párisban nagy sikerrel keresztülvitt kötvényelhelyezési művelet, amelyet a magyar közhitel szempontjából is elismerés illet.

A Pesti Hengermalom Társaság ma délelőtt tartotta 68-ik évi rendes közgyűlését báró Kochmeister Frigyes elnöke alatt. Az igazgatósági jelentés szerint az 1900. évben a magyar malomiparnak megint csak igen nehéz viszonyokkal kellett megküzdnie, különösen a budapesti malmokkal, amelyek hátrányban vannak a vidéki malmokkal szemben. A múlt év nevezetes eseménye az, hogy s v. am-külföldi lisztkivitelnek eddigi alapja, az őrlési forgalom megszűnt. A kereskedelmi miniszter az őrlési forgalom elvesztéséért igyekezett legalább részben kárpótást nyújtani szállítási díj-kedvezményekkel, ezek azonban a fővárosi malmoknak elegendők nem lévén a finom liszt elkerülhetetlen kivitele a múlt évben is igen nagy áldozatokba került. Az első felében az üzleti viszonyok elég kedvezőtlenek maradtak; az új évad beálltával a külföldnek a tavalyinál sokkal csekélyebb termése folytán ugy Ausztriába, mint a vámkülföldre jó kivitelű kilátások mutatkoztak; e kilátások nem valósultak, mert az argentiniai termésről érkezett kiváló jó hírek miatt a belföldi áraink a külföldihez képest ismét túlságosan magasakká lettek. Ausztria utulmélése pedig nálunk akadályozta meg a lisztárak kedvező alakulását. Az árszet az elkerülhetetlenné vált készletartásnál a vásárlás kellő beosztásával ellensúlyozták, de fedezetlen eladásoktól tartózkodván, a konjunktúrából hasznot nem húztunk. Vállalatunk helyzete különösen nehéz volt, amennyiben az év kétharmad részén túl még a köztudomás szerint győngye minőségű 1899-iki búzát kellett őrlőnünk és az 1900-iki buza minőség is — bár javult is, — nem érte el a rendes éveket. Ilyen körülmények között az örleketek állandóan úgy összeállítani, hogy örleményeink meg-szokott kiváló minőségűt rendszeren fenntarthatassuk, csak áldozatokkal sikerült. Ellenben vállalatunk üzleti tekin-télye tovább növekedett és gyártmányaink hirve és kelendősége ismét terjedt. A szolid üzleti eljárással és takarékossággal elérhettek, hogy az üzemet cseké-ly nyereséggel zárhatták. Az évi mérleg 124.262 K. 80 f. tiszta nyereséggel zárul. A különféle levonások után 80.000 korona mint 5% osztalék kerül kiosztásra, míg a fennmaradó 18.792 K. 15 f. új számlára vitetik át. A szelvények 40 koronával április 1-étől kezdve kerülnek beváltásra a Magyar Általános Hitelbank pénztáránál. Célszerű kikerekítésül a már 1897-ben vásárolt lágymányosi telkeink újabb 11.486,7 [-] öi nagyságu telket vásároltunk [-] ölenként 5 K. 70 f.-ért. Elhatározták a malmok berendezésének körülbelül 250.000 K. kiadással járó részbeni átalakítását, miután éveken át végzett próbák után meggyőződtek, hogy ezen átalakítás után a gyártmányok eddigi kiváló minőségé- nemesak fenntartható, hanem talán még emelhető is és minthogy az átalakításra fordított kiadásokat különben az őrlés jobb eredménye és a megtakarítások után elér-hető haszon 2-3 év alatt fedezni fogják — a ver-senyképesség szempontjából szükségesnek tartották ez átalakítások foganatosítását. A közgyűlés a jelen-tést tudomásul vette, az igazgatóság indítványait ello-gadta és a felmentvényt minden irányban egyhangu-lan megadta. Végül a felügyelőbizottság eddigi tag-jait újból egyhangulag megválasztották, mire a köz-gyűlés véget ért.

Miniszteri biztosok. A kereskedelmiügyi mi-niszter Abonyi Emil miniszteri tanácsost a kassa-oder-bergi vasutnál viselt miniszteri biztos állásától saját kérelmére felmentette és helyébe miniszteri biztosul Mándy Lajos miniszteri tanácsost, a minisztérium vas-

uti szakosztályának főnökét nevezte ki, míg a zó-lyombrezó-breznóbánya-tiszolci és a Bács-Bodrog vármegyei helyiérdekű vasutak igazgatóságaiban megüresedett igazgatósági tagsági állást Abonyi Emil miniszteri tanácsossal töltötte be.

Az Erzsébet-gőzmalom társaság ma délután tartotta a közgyűlést, Kohner Zsigmond elnöklése mellett. Az igazgatóság utalást tesz arra, hogy az 1900. év első felében, az őrlési forgalom alapján akkor még rendelkezésre állott áru-előgyezési bárcák segítségével a fehérliszt készleteket eladhatták s így az új évszaktól igen lepadt készlettel kezdvén meg, leginkább ennek a kedvező körülménynek köszönhető, hogy ebben az évben az igazgatóság tevékenysége sikerre vezetett. Sokkal nehezebb volt a fehérliszt el-helyezése az év második felében, amidőn az őrlési forgalom megszűntetése teljesen érvényesült. Ha a nehezségek mellett is a végeredmény kielégítő, az főleg annak tulajdonítható, hogy hazánkban az osztrák tartományokban történt győngye rozstermés következtében a közép- és alsóbbrendű buzaliszt ja-vult árak mellett kelt el; de a sikerben hozzájárult a malom hatályos átalakítása és az üzemben kö-vetett ésszerű takarékoság. A mérleg 279.867 kor. 77 fillér tiszta jövedelmet mutat ki. Ebből az alap-szabályszerű levonások után, a részvények szelvé-nyeit 24 koronával (6 százalék) vátják be. A tartalékalapoz 50.000 koronát esatolnak. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a fölmentvényt minden irányban megadta. Hozzájárult a közgyűlés a be-mutatott nyugdíjszabályzatot s a segélyalapból 30.000 koronának a nyugdíjalaphoz való csatolásához, vala-mint ahhoz, hogy a tisztviselők segélyző pénztárának 202.827 korona 30 fillért tevő átlaga nyugdíjalapként, a nyugdíjszabályzat értelmében kezeltesék. Végül még igazgatósági tagja egyhangulag megválasztották a 8 év óta buzógyn működő Schwarz Armin vezérigazgatót, Felügyelő bizottsági tagokul újból egyhangulag Jenev Lajost, Kovács Sándort, Bisicz Lajost, Kulnyi Bélát és Werker Zsigmondot választották meg.

Tea-termelés hazánkban. Még mindnyájan em-lékezzünk gróf Zichy Jenőnek a javaslatára, melyet két év előtt a földművelésügyi költségvetés tárgyalá-sakor tett, hogy t. i. tétessenek nálunk is kísérletek teatermeléssel. A miniszter intézkedett is az iránt, hogy Khinából a legjobb fajta teából csemeték és magvak szereztessek be. De a „Vuncsik“ a cseme-téket úgy csomagolták el, hogy mire ide érkeztek, már alig volt élet bennök. Az ősszel a miniszter Tifliszből az oroszok által már meghonosított cseme-téket hozatott, valamint magvakat is, amelyek a telet a budai kertészeki faintedzetben töltötték el. Most ezek-ből a csemetékből oly állami intézetek kaptak kísérlet végett, amelyek védelet meleg lekvással bírnak s ahol a legkésőbb érésű szőlőfajták is biztosan beérnek. Jutott tehát belőlük Fiuménak, Pécsnek, Mésének, Herkulesfürdőnek, Versecnek, Keszthelynek és a Ba-latonmellék melegebb pontjainak. Két-három év alatt lehet majd megtudni, vajjon a tea nálunk a telet ki-bírja-e és ettől függ, hogy van-e egyáltalában nálunk jövője a teatermelésnek.

A Ganz és társa vasöntő- és gépgyár r. t. igazgatóságának mai ülésén benutatták az 1900. évről vonatkozó zárszámadásokat, melyek mintegy 34 1/2 millió korona kiszállítás mellett 1307.493 korona tiszta nyereséggel zárulnak, úgy hogy a 260.646 korona nyereségáthozatallal együtt összesen 1,568.140 korona áll a részvényesek rendelkezésére. Az igaz-gatóság elhatározta, hogy a f. évi április 23-ikára egybehívandó rendes közgyűlésnek az 1900. évről 160 korona osztalék kiifizetését fogja ajánlani és egyuttal javasolni fogja, hogy az igazgatóság alap-szabályszerű jutalékának levonása után az osztalék-tartalékalap 100.000 koronával dotáltsassék, miáltal ez az alap 2 millió koronára növekedik, a tiszt-viselők nyugdíjalapja pedig 40.000 koronával és a fennmaradó 337.390 korona pedig új szá-malra vezetessék át. Az ősszeredmény a nagyobb kiszállítás dacára csekélyebb, mint a megelőző üzlet-évé, mert kedvezőtlenül befolyásolták a párisi világ-kiállítás teljesen leirt költségei és ama veszteségek, melyek a waggonygy üzemének fenntartása érdeke-ben elfogadott külföldi waggonszállítóknál felme-rültek.

A szegedi kereskedelmi és iparkamarából. Szegedről táviratozzák, hogy a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnökevé Szarvady Lajost, a kereske-delmi osztály elnökévé Weiner Miksát és az iparos-tály elnökévé Rainer Károlyt választotta meg.

Délgyümölcs-akciók. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukción 11.000 láda narancsot, citromot és mandarinot adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 5.— koronától 6.50 koronáig. 200-as 5.50 koronától 7.— koronáig. 300-as 7.50 koronától 10.— koronáig. 360-as 6.50 koronától 9.— koronáig. Vörös narancs: 8.50 koronától 12.— koronáig. Citrom: 300-as 6.— koronától 7.— koronáig. 360-as 6.50 koronától 7.50 koronáig. Mandarin: 80-as —.— koronától —.— koronáig. 100-as 3.— koronától 4.50 koronáig. A legkisebbi aukció 1901. március 19-ikén, kedden lesz, mely alkalommal 13.000 láda narancs, citrom és mandarin kerül eladásra.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda-pestben pénzben 42.—, áruban 42.50 korona, Bécsben (szilárd) 40.60, illetve 40.80 korona; május-augusz-tusra 42.—, illetve 43.— korona.

Borjувásár. 1901. évi március hó 12-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytár-saságtól.) Felhajtás: Belldi élő borju 732 drb, leölt borju 10 db, bécsi borju — db — db, horvát, nö-vendekmarha 17 darab, bárány élő 90 darab, leölt bárány 240 darab, Arjegyzések. — Belldi élő

borju I. rendű 66—74 f.-ig, kivételes 78 f., II. rendű 56—64 f.-ig, 1 kilónként, leölt borju I. r. 78—81 f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilónként levonás nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növendek marha — f.-től — f.-ig, I. r. 52— f.-ig, középminőségű 88—42 f.-ig, alárendelt — f.-ig, 1 kilónként. Bárány élő 13.—15.— k., leölt bárány 6.—11.— k., kivételes ár — k.-ig páronként. — Az irányzat lanya volt, az áruk 5—8 fillérel kg.-kint csökkentek.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konsumvásár arjegyzése 1901. évi március 12. Készlet 269 darab. Erkezett 1304 darab. Összesen 1573 darab. Eladott 1044 darab. Maradt 529 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 86—92 koronáig, 220—250 kilogramm sulyban 88—94 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 86—94 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 80—86 koronáig. Malac ——— kgrig 72— — korona. A vásár élénk volt.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásár-csarnokban tegnap megtartott sertésvásár bejelentet-tek 1068 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 72:1 darab fiatal sertést, 2932 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 10153 darabot, Csekélyebb felhajtásra árak javultak.

Jegyzések: kgknt élő sulyban (a fogvasztási adót nem számítva) első rendű sertés 86—89 fillér, kivételesen 90 filléren, középminőségű sertés 78—84 fillér, könnyű sertés 68—74 fillér, fiatal sertés 60—80 fillér, süldő 66—82 fillér.

A budapesti gabonátzsdé.

Budapest, március 12.

A malmok, úgy látszik, el vannak látva elég búzával. Ma már kevesebbet vásároltak és olcsóbb árakon. Elkelt összesen 28.000 mm. néhány fillérel olcsóbban.

Rozs szintén 5—10 fillérel olcsóbb áron keres-tetett, míg zab, tengeri és árpa változatlan.

Eladott:
Búza. Tiszavideki: 100 mm. 79-8 k. 8 K. — f., 700 mm. 79 k. 8 K. — f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 300 mm. 77-5 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 85 f., 1700 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 250 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 150 mm. 77-8 k. 7 K. 85 f., 350 mm. 76 k. 7 K. 85 f.

Pestvidéki: 300 mm. 80 k. 8 K. — f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 75-2 k. 7 K. 50 f., 400 mm. 74-5 k. 7 K. 72 1/2 f., 250 mm. 72 k. 7 K. 10 f., 100 mm. 71-5 k. 7 K. 05 f., 200 mm. 71 k. 7 K. 05 fillér.

Bácskai: 200 mm. 75 k. 7 K. 70 f., 1900 mm. 75-9 k. 7 K. 60 f.

Elevátor: 1800 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 700 mm. 78 k. 7 K. 85 f.

Fehérmegyei: 200 mm. 77-5 k. 7 K. 85 f.

Erdélyi: 400 mm. 78-4 k. 7 K. 85 f.

Makói: 3000 mm. 78-5 k. 7 K. 95 f., 2400 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 1200 mm. 78-3 k. 7 K. 90 f., 600 mm. 76 k. 7 K. 80 f.

Márosi: 500 mm. 77-7 k. 7 K. 80 f.

Zentai: 2000 mm. 75 k. 7 K. 65 f., 3000 mm. 75 k. 7 K. 70 f.

Raktári: 2800 mm. 75-5 k. 7 K. 60 f., 3600 mm. 76 k. 7 K. 60 f., 1240 mm. 75-5 k. 7 K. 70 f.

Mind három hónapra.
Rozs: 100 mm. 7 K. 32 1/2 f., Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktzsdé s-okásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség bekoztóterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	50 kilogramm ára		Kiló	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	6	75	7.45	79	7.85	8.—
"	"	76	7.55	80	7.95	8.05
"	"	77	7.70	81	—	—
"	"	78	7.75	82	—	—
Fehérmegyei	"	76	7.35	79	7.65	7.95
"	"	78	7.55	79	7.95	8.—
"	"	77	7.70	81	—	—
"	"	78	7.75	82	—	—
Pestvidéki	"	76	7.35	79	7.75	7.95
"	"	78	7.45	80	7.85	7.95
"	"	77	7.60	81	—	—
"	"	78	7.70	82	—	—
Bácskai	"	74	7.35	78	7.65	7.75
"	"	75	7.35	79	—	—
"	"	76	7.45	80	—	—
"	"	77	7.60	81	—	—
Bácska	"	75	7.45	78	—	—
"	"	74	7.50	79	—	—
"	"	75	7.65	80	—	—
"	"	76	7.80	81	—	—

Egyéb gabonafélék	Kiló	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	70—72	7.20
Arpa	elsőrendű	—	7.10
"	takarmány	60—62	6.50
"	égetni való	55—56	6.00
Zab	sűrűszőre való	54—56	—
Tengeri	bánágné	39—41	6.35
"	mánemű	—	6.45
Repece	uj káposzta	—	—
"	bánágné	—	5.10

A határidőzlet folyamán a következő kölések történtek:

Búza áprilisra	7.60—7.69—7.61—7.64—7.68
Búza októberre	7.70—7.69—7.72—7.71—7.70
Rozs áprilisra	7.49—7.52
Rozs októberre	6.67—6.70—6.73—6.71
Zab áprilisra	6.22
Tengeri májusra	5.18—5.19
Tengeri júliusra	5.30—5.29
Repece augusztusra	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapí-tották meg hivatalosan a tőzsdén:

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1901. március hó 13-án.
Figaro lakodalma.
 Vig opera 4 felvonásban. Zenéjét szerette Mozart.
 Személyek:
 Gróf Almaviva Takács Figaro Ney D.
 A grófné M. Rotter Marcellina Váent
 Susanne Szilágyiné Cherubin Payer
 Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. március hó 13-án.
Rablélek.
 Dráma 3 felvonásban. Irta Ferenczy Ferenc.
 Személyek:
 Szentmiklósy G. Vizváriné Csathó Alán Beregi
 Fábian Ella Márkus Téry István Náday B.
 Mariska Ligeti Kiss Kálmán Rózsahegy
 Anna Györgyné Jónás Gabányi
 Utána:
A medve.
 Vigjáték 1 felvonásban. Irta Csehov A. Ford.: I. J
 Személyek:
 Szmírnov Császár Lukács Gabányi
 Popovné Alszeghy
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. március hó 13-án.
A postás fiú.
 (The messenger boy).
 Operett 5 képből. Szövegét írták: James T. Tanner
 és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Meryl
 (Merki) Adolf. Zenéjét szerették: Ivan Čermil és
 Lionel Moncton.
 Személyek:
 Punchestown Erdős Bang, postásfiú Sziklai
 Hooker pasa Mátrai Nóra Szayer
 Cosmos bey Giréthy Daisy Aranyossy
 Clive Radnor Palásthy Lady Panches Sziklainé
 Pott kapitány Ráthonyi Mistress Bang Margó
 Stokfish tanár Boross Róza szobalány Róza L.
 Tudor, bankár Vidor Lady Winifred Varga A.
 Naylor Kardos Cecile Gower Gombaszögi
 Gascoigne Irányi De Fleury Fűredi
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és
 Magyar Színház előadására kaphatók és
 előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv.
 zene műkereskedésében Kosuth Lajos
 utca 4. sz. és Andrassy-ut 42. sz. a., vala-
 mint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. március hó 13-án.
Ocskay brigadéros.
 Színmű prólogussal, 4 felv. Irta Herzeg Ferenc.
 Személyek:
 Ocskay László Fenyvesi Dili Lenkei
 Tisza Iona Csillag T. A palóc Szerény
 Tisza Jutka Nógrádi Szórényi Gyöngyi
 Pyner Hegedus Tarics Bihari
 Ozoróczy Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolczai
 Jávorka Góth Königsgegg Balassa
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

NEPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. március hó 13-án.
Jupiter és társai.
 Eredeti énekes bohózat 3 felvonásban. Írták:
 Gutni Soma és Rákosi Viktor.
 Személyek:
 Bogács Krist. Németh Bankóné Siposné
 Esztiike Kápolnai Gergő Ujvári
 Agnes Izsóné Filippi Solymosi
 Bucsayné Baán Lávai Delli
 Pettendy Kiss M. Bányai Kenedich
 Klarisz Küry Tándos Szerdahelyi
 Királyi Raskó Dorongi Szirmai
 Kezdeté 7 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szerda, 1901. március hó 13-án.
**Az orsz. m. kir. zeneakadémia
 bemutató előadása.**
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. március hó 13-án.
A sabinnők elrablása.
 Bohózat 3 felvonásban. Irta Schönthan.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).
 Albrecht Ferenc, igazgató.
 Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.
 Csak március 15-ig!

ADA COLLEY!!

az ugynevezett ausztráliai családny.
 A világ legnagyobb csodája! Fenomenális mutatvány!
Mr. JUDGE ALASKA
 az 6 kftűnően idomított tengeri fókával.

Dagmar Hansen The Freyora
 a dán szépség (énekessz.) a legjobb kezi akrobaták.
 Ugymint az összes művészek.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytözdé-
 jében, Károly-körút 26., tözde Andrassy-ut 26. és
 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató-pénztáránál.

Előleges jelentés! 1901. március hó 17-én, dél-
 után 3-kor nagy jótékonycélú
 rendkívüli előadás, mérsékelt helyárakkal, a „Buda-
 pesti” jótékonyági-egylet javára, egész új műsorral.

**A Magyarországi Könyv-
 Nyomdászok és Betűöntők
 Jótékonyági Köre**
 1901. évi március hó 24-én
 (vasárnap) tartja a fővárosi
 vígadó összes termelben —
**Paraszt-
 Bálját,**
 mely ezután azért lesz érde-
 kes, mert közönségünk jegyzője
 ott tartja meg lakodalmát.
 Belépti díj: előre váltva 2 kor.
 a pénztárnál 3 kor.

Petánovits

„Metropole-szálloda”
 VII. kerület, Kerepesi-ut 58. szám.
**Ma nagy hangverseny
 Pongrácz Lajos**
 kolozsvári zenekara által.

FOLIES CAPRICE.

Ma:
„Gebrüder Zifferblatt”
 Ezt megelőzi:
„Fogat-fogért”
 és
Ehebruch oder nicht?
 Cigányzene reggeli 5 óráig a pompás
 télikertben.

Képes

levelező-
 lapok
 a legkedveltebb budapesti
 színésznők
 brom-ezüst kivitelű arc-
 képével díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény.
 Eddig megjelent 4 sorozat. Egy
 sorozat 12 darab tartalmaz, ára
 bérmentes ajánlott küldéssel
 1 frt 80 kr. (3 K. 60 fl.).
 Az Szeged beklüldése után küldi

„Budapesti Napló”
 kiadóivatala
József-körút 18. sz.

Aki mind a négy sorozatot egy-
 szerre hoztatja, az 43 helyett
 62 képet kap.

B.
 Alszeghy Irma
 Amon Margit
 Bárdy Gabi
 Belli Emma
 Dóry Margit
 Keczer Irén
 Komáromi Mariska
 Küry Klára
 Mezősényi Adrienne
 Friele Kornélia
 Szilágyiné B. Hona
 Vidar Pálné.

Hirdetmény.

A magyar kir. állam-
 vasutak igazgatósága
 nyilvános ajánlati tárgya-
 lást hirdet a szegedi fel-
 vételi épület átalakításá-
 sra és bővíteséhez szűk-
 séges építési munkák
 végrehajtására.
 A tervek, a költségvetés,
 az egységárjegyzék, a szer-
 ződési tervezet, az ajánlati
 minta, a pályázati feltételek,
 valamint a munkák végrehaj-
 tásához köztölt feltételek Budape-
 sten a magyar királyi állam-
 vasutak igazgatóságának
 magasépítmenyi ügy-
 osztályában (VI. Teréz-
 körút 58. szám III. em.
 14.) és Szegeden az üzlet-
 vezetésig pályafenntartási
 osztályában a hivatalos
 órák alatt megtekinthetők.
 Az ajánlatok legkésőbb
 1901. március hó 27-én,
 déli 12 óráig benyújtandók
 alóli igazgatóság építési
 főosztályában (Teréz-körút
 56. II. em. 10.)
 Az ajánlatok egy kor,
 az ajánlat mellékleteivel
 ivenként 30 filléres bélyeg-
 gel ellátva és lepecsételve
 a következő feirattal nyuj-
 tandók be: „Ajánlat a
 szegedi felvételi épület
 átalakítására és bővítesére
 munkára.”
 Csak az összes munká-
 kára tett ajánlatok fog-
 nak figyelembe vételt.
 Az ajánlat benyújtását
 megelőző napon, vagyis
 1901. évi március 26-án,
 déli 12 óráig 9.800, azaz
 kilencezernyolcszáz kor.
 bantpénz teendő le a
 magy. kir. államvasutak
 központi főpénztáránál
 (VI. Andrassy-ut 75. fszt.)
 akár készpénzben, akár
 állami letétre alkalmas
 értékpapirokban.
 A bantpénzről szóló
 letétjegy az ajánlathoz
 nem csatolandó.
 Az értékpapírok a leg-
 utóbb jegyzett árfolyam
 szerint számíltatnak, de
 névértékben felül számí-
 tásba nem vétetnek.
 Csak idejében beér-
 kezett írásbeli ajánlatok
 szolgálhatnak a tárgyalás
 alapjául.
 Posta útján beklüldött
 ajánlatok és bantpénzek
 térítvevénynek adandók
 fel.
 Budapest, 1901. február
 hóban.
 Az igazgatóság.
 (Utányomást nem díjazt.)

Kész férfiruhák,

az általánosan elismert legjobb
 minőségben

GROSSMANN S.

férfiszabónál kaphatók
BUDAPEST,
 Deák Ferenc- és Bécsi-utca sarkán.
 Méret szerint dus választékban
 legfinomabb bel- és külföldi
 kelmékben.

Gyermekszanatorium és vizgyógyintézet

felöltöttek számára **ABBAZÁRÁBAN.**
 Egész éven át nyitva. — Saját park. — Játékok. — Ma-
 gaslati vizvezeték. — Az összes vizgyógyászati módosítók.
 — Villamos fenyűfürők. — Gyermekek kísérők nélkül is
 felvétetnek. Legjobb tudomány iskolák gyermekeknek.
 Prospektus küld. Dr. Szegő Kálmán igazg. és tulajdonos.

HAGGENMACHER féle
PARIS 1900 GRAND PRIX
Palaczk-Sör
SZALON-SÖR
ERŐTELJES MALÁTÁS
SÖRFÖZDE SAJÁT TÖLTÉSE
 MEGRENDELÉSI HELY:
 VÁROSI IRODA V. KADÁR-UTCA 5.

SELYEM-VÁSÁR

Ponges-selyem mtrje 68 kr.
 a legdivatosabb pasztell színekben.
 Armure-selyem mtrje 75 kr.
 a legdivatosabb sima színekben.
 Sima Liberty-selyem mtrje 85 kr.
 minden létező színárnyalatban.
Weiner Mátyás
 női divatruhásza
 BUDAPEST, Andrassy-ut 3. sz.
 Műtárk vidékre ingyen és bérmentve.

RETTA
PEMETEFÜZÜKORKA
 ARA 60 fillér

Kapható minden gyógytárban.
 Magy. kir. Államvasutak. Igazgatóság.
 28975/C-1-901. sz.
 Nyugotmagyar-osztrák vasúti kőtelek. Sajtóhíba ho-
 lyosítás.
 A nyugotmagyar-osztrák vasúti kőtelekben 1901. Janár 1.
 óta érvényes II. rész 4. díjszabási füzetében a 32. f. szám alatti
 (33. lap) előforduló Tetschen állomásnév „Toschen”-re helyes-
 bitéttik.
 Budapest, 1901. március 8.
 A magy. kir. Államvasutak Igazgatósága, egyezszermind a köle-
 kéli vasutak nevében is.
 (Utányomást nem díjazt.)

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Csütörtök	A nagymama	A zsidónő	Ocskay brigadéros	San-Toy	A Gyurkovics lányok
Péntek	II. Rákóczy Fe- rencz fogsága	Nincs előadás	Ocskay brigadéros	1848.	Aranylakodalm
Szombat	Demimonde	Rigoletto	Ocskay brigadéros	A modell	Négy menyasz- szony
d. n.	Francillon		A titkos rendőr	1848.	Aranylakodalm
Vasárnap	Demimonde	A hugonották	Ocskay briga- déros	A modell	Négy menyasz- szony

Havelok gallériával 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindezt tiszta gyapjuból). Rothberger Jakabeszás. és kir. udvari ruhaszállító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

Gyengeségi állapotok,
(Impotentia) ellen pártatlan sikert gyógyhatással folytán legmelegebben ajánljuk
Dr. MITZGER TIVADAR
HIRNEVES
hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét
Budapest, VI., Teréz körút 44. I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.
Rendelés délelőtt 8—1-ig, d. u. 2—8-ig.

A nekünk bemutatott szántalana megválasztás, hiteles közzététel folytán ezen ügyrendünk 44. számú rendelő-intézetet a legmelegebben ajánljuk.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyosfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóhatáit, az elgyengült férőre, magánbetegségeket, a bujnak utóhatásait, nőknél fehér-folyásokat, barnanyiro idültet is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik fő okozója és börtbetegségeket gyógyít új gyógymód szerinti, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészet-tudor, volt oszár. kir. oszár. főorvos.
RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.
Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választatik és győztesekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.
Ugyanott megjelent és a szerzője: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NŐBETEGSÉGEK ÜTÖZTATÓ** (már a 16-ik kiadásban megjelent) a neml betegségek és ezek észszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beklüldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utavéttel megkapható.

Budapesti közuti vaspálya-társaság.

HIRDETMEYNY.

A „Budapesti közuti vaspálya-társaság“

XXXVI. rendes közgyűlése

folyó évi március hó 28-án, délután 1/2 4 órakor, a társulat saját épületében Budapeston, V. Lipót-körút 22. szám alatt fog megtartatni.

NAPIREND:

1. Igazgatósági évi jelentés; előterjesztése az 1900. évi zárszámadásnak és mérlegnek és a felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentésének, az osztalék megállapítása; határozat a felmentvény megadása érdekében.
2. Kovács József részvényes indítványa, hogy a külön tartalékból részvény és élvezeti jegyenként 100 kor. visszafizetessék.
3. 9 igazgatósági tag megválasztása.
4. A felügyelő-bizottság kiegészítése.

Szavazati jogot adnak a társaság közgyűlésein (alapszabályok 15. és 20. §§.) egyaránt a társaság részvényei s illetőleg élvezeti jegyei, ha legalább négy nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál letétmenyeztetnek; 20 darab részvény vagy élvezeti-jegy után egy szavazat gyakorolható, oly megszorítással azonban, hogy 20 szavazatnál többet egy részvényes sem gyakorolhat sem saját nevében, sem pedig megbízásból.

Felhivatnak tehát a t. c. részvényes urak, kik a jelen közgyűlésen részt venni óhajtanak, miszerint címleteiket a szelvényekkel együtt beleértve a folyó évi május 1-én lejárót is, **szám- és névjegyzék kíséretében**, bezárólag folyó év március hó 24-éig az igazgatóságnál (Budapeston, V., Lipót-körút 22. szám) délelőtt 9—12 között, tértívny mellett letenni méltóztassanak, hol a szavazási igazolványokkal egyidejűleg az előterjesztendő zárszámla és mérleg, valamint a felügyelő-bizottság jelentése is átvehető lesz.

A letétbe szükséges nyomtatványok a társaság pénzügyi osztályában díjmentesen kaphatók.
Budapest, 1901. évi március hó 11-én.

(Utánnomat nem adjattatik.)

Az igazgatóság.

Purgleitner J. gyógyszerháza
a „Szarvashoz“, Grác.

Engelhoffner ideg- és izomerősítő esszenciája
Híatos alpesi növényekből. Arc-, fej-, tüdő- és kereszt-csontfájdalmak, továbbá a végtagok, az egész test és az idegek gyengesége ellen. Egy üveg ára 1 K. 60 fl.

Stirial növénynedv
(Steirischer Kräuterstoff)
mell- és tüdőbetegség részére.
Ezen szörp mell- és torokbajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, illűlt hurut és szemárhóhégy, nehéz lelegzés, tüdővész, továbbá a légző szervezet összes bajai ellen legjobb sikerrel használattik. Egy üveg ára, Budapeston átvéve, 1 K. 76 fl.

Dr. Wuchta növénykenőcse
fűdalomelláptól és gyógyítólag ható közvény, oszár, szagratás, izmok és idegek merevsége, kuzások, helyi gőrcsök és hasonló bántalmaknál. Nagybott üveg ára 2 K., kisebb üveg ára 1 K. 20 fl.
Főraktár Magyarország részére:
Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12.
Raktár azonkívül az ország csaknem összes gyógyszerházaiban.

Pompás különlegesség. Kapható minden fűszer- és eszmegereskedésben, gyógyszerházaiban és drogériákban. — 1 eredeti üveg ára 4 koronára, mintafüveg 70 és 30 fillér. Kitérítés: 80 üveg és díszdoboz.
Archleb József és társa
gőspárlósa, PRAGA.
Igazgató: ARCHLEB JÓZSEF, en. és kir. udv. szállító. A „La Forme“ likőr gyára.

„Guzi“-kenőcs.

Ezzel nyilvánosan 1 évi irásból jóállást vállaltok el minden nálam vásárolt cipőre, melyet „Guzi“-kenőccsel naponta egyszer bekenetek, míllyal a bőr elrepedése az idő előtt ki van zárva. 1 üveg ára 40 kr. — Mindenki, ki cipőit nálam szerzi, ha 1 legelő Guzi-kenőcsöt kap ingyen. — Védők megrendelés csupán 30 kr. postaköltséggel jár, nem megfelelőket visszavesszük és ezenel kötelezom magam a pénzt visszatadni.
Férfi vix sima cipő erős kivit. kancsóval ... 3.—
Női legfinomabb zergebőr cugos v. fűzős 3.—
Férfi vix fűzős cipő, gavalier forma ... 3.50
Dívatos barna v. sárga bagaria fűzős cipő 4.—
Sálon lak fűzős v. cugos cipő, elegáns ... 4.—
Legfinomabb „box kalf“ bőr, fűzős v. gom-bos cipő, legelőgánsabb francia szabás 4.—
Mértéknek elgondó, ha a lábaid bariensában egy paplárpa rajzoltatik. Kárje 10bb szék Ábrányi elűtő Árjegyzékem, melyet ingyen és bérmentve küldök. — Tisztelettel

AGULÁR DÁVID FIA
Deák-tér és Király-u. sarok

2000 gyermeköltöny 4 főtől feljebb.
TELEFON 1719.
AZ ANGOL SZABÓHOZ
KOHN HEILMANN és FIAI
elsőrangú
uri- és gyermekruha-áruház
Budapest, Károly-körút 12. sz.
Földszint és I. emelet.
A szigoruan szabott árak minden darabon koronaértékben láthatók.
Felöltők, egy és kétszeres, dívatos színek, 7-től 30 frtig.
ULSTER a legfinomabb kivitelen, selyembélés, dívatos zsebekkel 14-től 24 frtig.
Raglan-felöltő vállba szabott ujakkal, legújabb facon, gyönyörű kivitelen 14-től 24 frtig.
Kamara- és cheviott-öltönyök a legdívatosabb facon 10 főtől 26 frtig.
Férfi-nadrágok a legszebb mintákban, dívatos szabás, 3 főtől 8 frtig.
Kerékpár-öltönyök és egyes kerékpár-nadrágok nagy választékban 9-től 14 frtig, kerékpár-nadrág 4-től 6 frtig.
ZSOLNAY Loden Havelok egész pellerin-gallérral és nyakkal 7-től 12 frtig.
Legszebb gyermek-öltönyök legújabb facon, 4-től 8 frtig, gyermekcipők 4-től 10-ig.
Figyelem! „Angol szabó“ csak Károly-körút 12. földsz. és I. emel. Védők megrendelések a legzölidabbban csakbízottak. A meg nem felelő árakat kiserjük vagy kérésre a pénzt visszadjuk.
Vadász- és sport-öltönyök.

Nincs ember ki a **KHINAI** események iránt nem érdeklődnek! Egész Kínát s annak népét ismertető gyönyörű könyv jelent meg a napokban Cholnoky Jenőtől **Sarkányok országa** cím alatt 200 eredeti képpel. Kapható Köves Béla könyvkiadóhivatalában Veszprémben. — Fűzve 10, díszkötésben 18 kor-ért utánvét vagy az öszeg előzetes beklüldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelbő Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) ca. és kir. udvari könyvkereskedésben, Du Budapest, Andrássy-út 21. sz.

Schenk Lipót dr.
A neml viszonyokról gyakorolt befolyás. A híros bécsi egyetem tanár a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elmélet írta meg ebben a könyvben, melynek megjelenése nagy forrongást idézett elő a világ-sajtóban. Az általános érdeklő könyv ára 4 kor. Az öszeg előzetes beklüldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelbő Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) ca. és kir. udvari könyvkereskedésben, Du Budapest, Andrássy-út 21. sz.

A MÁRCZIUSI NEMZETI ÜNNEP
alkalmából legjobban ajánlható úgy iskolai, mint magán-ünnepek rendezőinek a

MAGYAR KÖNYVTÁR
32. és 85.
számu füzetel.

A 32. szám:
GRACZA GYÖRGY: 1848. MÁRCZIUS 15.
A 85. szám:
ÁBRÁNYI EMIL: MÁRCZIUSI DALOK.

Az Ábrányi verskötete tele van szebbnél szebb hazafias költeményekkel, a melyek egytől-egyik alkalmasak arra, hogy a március 15-iki nemzeti ünnep programján mint alkalmi ünnepi költemények szerepeljenek.
Gracza pedig rövid, magvas áttekin-tést nyújt könyvében az 1848. évi márczusi eseményekről, s így nélkülözhetetlen ferrásmunka a márczusi 15-iki ünnepi szónokok számára.

Egy-egy füzet ára 30 fillér.
Együttal figyelembe ajánljuk:
Gracza György: Kossuth Lajos élete és működése. 2 kor. 40 fillér. Díszkiadás 4 kor. Az utóbbi bekötve 6 kor.
Gracza György: Az 1848—49-iki magyar szabadságharc története. (881 kép és színnyomatu műmellékletek.) Teljes élt díszkötésű, a budai honvédszobor dombornyomataival ellátott kötetben 70 kor. Öt kötetben fűzve 56 kor.
Kapható minden könyvkereskedésben. Az öszeg beklüldésénél a kiadók bérmentve küldik. — Kiadta:
LAMPEL ROBERT (WODIANER F. ES FIAI)
könyvkiadóhivatala
Budapeston, Andrássy-út 21. sz.

